

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

X. An, & quisnam veniat nomine confugientis ad Ecclesiam, ita vt illius
immunitate gaudeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

DUBITATIO X.

An, & quis veniat nomine confugientis ad Ecclesiam, ita ut illius immunitate gaudeat?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIUM.

- 1 Confugientis nomine ad Ecclesiam venit quilibet homo, siue mas, siue femina, siue liber, siue seruus, siue nobilis, siue ignobilis.
- 2 Ecclesia ad exemplum Dei, non est acceptatrix Personarum.
- 3 Vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.
- 4 Exceptio firmat regulam in contrarium.

- 1 Respondetur, venire quemcumque, siue sit mas, siue femina, siue liber, siue seruus, siue nobilis, siue ignobilis, &c. Atque ita constat ex capite inter alia, de immunit. Ecclesie, cap. frater, cap. minor, c. definitur, cap. id constitutus, & c. si quis contumax, 17. quest. 4. & nouissime ex Gregoriana, & ex communi docet Gutierrez pract. qq. ciuil. lib. 3. quest. 1. num. 7. Et probatur, quia Ecclesia ad exemplum Dei non est acceptatrix personarum, & qualitas maris, vel feminae, libertatis, vel seruitutis, &c. per accidens se habet, tum quia praedicta iura absolute, & sine distinctione loquuntur, vbi autem ius non distinguit, nec nos distinguere debemus, & propositio indistincte prolata aequiualeat vniuersali, l. i. ff. de legat. prest. & capite solita, de maiorit. & obed. tum quia in Gregoriana solum excipiuntur quidam casus, de quibus infra. Et exceptio firmat regulam in casibus non exceptis, cap. Dominus 32. quest. 7. l. nam quod liquida, §. fin. ff. de penult. leg. & l. Tribunus, §. vlt. ff. de militar. testam.

SECTIO II.

An Ecclesiae immunitate gaudeat suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesiae.

SUMMARIUM.

- 1 Suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesiae, si ad ipsam confugiat, gaudet Ecclesiastica immunitate, licet denunciatus.
- 2 Suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesiae censetur esse priuatus ab ingressu formali, hoc est ad audienda diuina officia, non autem ab ingressu materiali, scilicet ut gaudeat illius immunitate.
- 3 Interdicti censura, ut odiosa, non habet alios effectus, praeter expressos in iure.
- 4 Suspensus, aut interdictus ab ingressu Ecclesiae, si ob vitandam grauem penam confugiat ad illam tempore diuinorum officiorum non censetur delinquere contra censuram.
- 5 Ecclesia interdicta non caret privilegio immunitatis.
- 6 Ecclesia defendendo indignum tanto maiorem pietatem ostendit; quia non tantum attendit ad consu-

ram incursum, quam ad delinquentis fragilitatem, & loci sanctitatem.

7 Auctoritas Felini non probatur.

8 Suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesiae, licet priuetur sepultura Ecclesiastica, non tamen priuatur immunitate, quia in poenis non valet illatio de casu ad casum.

Respondetur, quod si ad Ecclesiam confugiat, immunitate Ecclesiae gaudeat suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesiae, quamvis denunciatus; quia nullus textus eum excludit ab hoc communi privilegio fidelium.

Confirmatur, quia suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesiae, quamvis denunciatus, licet priuetur ab ingressu Ecclesiae formali, scilicet ab ingressu Ecclesiae in ordine ad audienda diuina officia, non tamen priuatur ab ingressu Ecclesiae materiali, scilicet ut gaudeat illius immunitate, cum interdicti censura, utpote odiosa, non habeat alios effectus, nisi qui iure expressi sunt, & hic expressus non reperiatur, scilicet quod priuet personam suspensam, vel interdictam Ecclesiae immunitate.

Confirmatur secundò, quia qui ob vitandam grauem penam ad Ecclesiam, etiam tempore diuinorum officiorum, confugit, non delinquit contra censuram interdicti, cum necessitate compellus eo confugiat, & censura interdicti, utpote de iure positio, non obliget cum tanto incommodo.

Confirmatur tertio, quia Ecclesia interdicta non caret privilegio immunitatis, ob interdictum locale, sicuti dicitur, 9. sect. 4. dicebam: ergo neque persona interdicto priuatur fauore immunitatis localis, ob interdictum personale.

Neque obstat, talem indignum esse, ut hoc Ecclesiae beneficio fruatur, quia tantò maiorem pietatem Ecclesia ostendit, si illum defendat, praesertim quia illum defendendo, non tam attendit ad delictum, & censuram, quam ad eius, qui deliquit, fragilitatem, & loci sanctitatem.

Atque ita ex communi docent Sylu. verb. Immunitas 3. quest. 3. Nauar. cap. 25. num. 19. Tuschus verb. Ecclesia, conclus. 10. num. 26. Couar. 2. var. cap. 20. numero 11. Clarus lib. 5. §. fin. quest. 30. num. 18. Azor 1. part. lib. 9. cap. 9. Decian. tractat. crimin. lib. 6. cap. 26. num. 3. Farinacius in append. de immunit. cap. 2. num. 44. & de carceribus quest. 28. num. 39. & 40. Suarez tom. 1. de relig. lib. 3. cap. 10. num. 4. Peregrinus de immunitate cap. 12. num. 2. Gambacurta lib. 4. cap. 10. num. 4. Filiucius tractat. 15. cap. 6. quest. 8. Mar. Italia lib. 1. cap. 2. §. vnic. Germonius lib. 3. cap. 16. num. 27. & sequentib. Ambrosin. de immunitat. Eccles. cap. 8. num. 12. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 10. Bonac. disp. 3. quest. 7. §. 3. num. 8. & alij passim, quidquid in contrarium senserint Felin. in capite à nobis, de exception. num. 5. Summa Confessorum, tit. de immunit. Eccles. quest. 5. & alij apud Farinacium cit. cap. 2. num. 45. & 78.

Obiicies, suspensus, & interdictus ab ingressu Ecclesiae, Ecclesiam ingreditens, delinquit aduersus prohibitionem eius, cuius aditus est ipsi interdictus: ergo frustra implorat auxilium Ecclesiae. Ita Felinus loco supra cit. & adducit textum in cap. quia frustra, de esur.

Respondetur, nego antecedens, quia (ut dicebatur) censura suspensionis, vel interdicti non priuat ab ingressu Ecclesiae materiali, sed formalis tantum, scilicet ab ingressu in ordine ad audienda diuina officia: & sic non facit pro Felino textus, quem adducit, cum suspensus, vel interdictus ab ingressu Ecclesiae, non delinquat contra Ecclesiam, ingrediendo Ecclesiam materiale, nempe ad saluandam solum personam, & non ad audienda diuina officia.

Instabis,

Inftabis, fufpenfus, vel interdictus ab ingreffu Ecclefie denunciatus priuatur fepultura Ecclefie, ergo & priuatur immunitate eiufdem.

Respondetur, concedo antecedens: at nego con- fequentiam; quia in pœnis (præfertim in præiudicium immunitatis Ecclefiafticæ, quæ eft quamaximè fa- uorabilis) non valet illatio de cafu ad cafum, etiam à maioritate, nedum à paritate rationis, ficuti diffufe dicitur *infra dub. 24. fect. 3.*

SECTION III.

An gaudeat excommunicatus?

SVMMARIVM.

- 1 Excommunicatus, licet denun- iatus, vel non toleratus, gaudet Ecclefiaftica immunitate.
- 2 Clericus ex-communicatus non perdit priuilegium fori, vel canonis, nec excommunicatus immuni- tatem.
- 3 Ecclefia interdicta non perdit priuilegium immuni- tatis.
- 4 Excommunicatus licet fit exclusus ab Ecclefia forma- li, hoc eft à fidelium communione, non tamen eft exclusus à materiali ob immunitatem.
- 5 Excommunicatus non defenditur ab Ecclefia ratione delicti, fed ratione priuilegij immunitatis Ecclefie ipfi competentis.

Respondetur, quod gaudet etiam excommuni- catus, quamvis denunciatus, vel non toleratus, ob eafdem rationes modò fupradictas.

Confirmatur, quia clericus excommunicatus non perdit priuilegium fori, vel Canonis: ergo nec laicus excommunicatus perdit hanc immunitatem. Confir- matur fecundò, quia Ecclefia interdicta (vt dicebatur *cit. dub. 9. fect. 4.*) non perdit priuilegium immunitatis, ergo nec perdit illud homo excommunicatus.

Atque ita ex communi etiam docent Sylu. *verb. im- munitas 3. quæft. 3.* Angelus *eod. verb. num. 11.* Rosella etiam *eodem verb. immunitas 2. num. 7.* Armilla *eod. verb. num. 7.* Nauar. *cap. 25. num. 20.* Alter. *de conf. tom. 1. lib. 2. cap. 50. l. 3.* Fagundez *de præceptis Ecclefie, præc. 2. lib. 4. cap. 3. n. 60.* Ioan. de la Cruz *part. 1. præcepti 8. q. 3. art. 1. dub. 1. concl. 2.* Chartarius *de conf. crimin. 59. num. 17.* Leza- na *verb. immunitas, num. 5.* Diana *part. 1. tract. 1. resol. 34.* & alij Doctores præcedenti *fect. num. 6.* citati contra Fe- linum, & Summam Confessorum *vbi fuprà.*

Obiicies, excommunicatus eft exclusus ab Ecclefia, & fidelium participatione: ergo exclusus erit à priui- legio immunitatis.

Respondetur, concedo antecedens, fi fcilicet intelli- gatur, (vt fuprà dicebam) de exclusione ab Ecclefia formali: at nego confequentiam: quia (vt etiam fu- pta dicebam) in pœnis (præfertim fi fit in præiudi- cium Ecclefiafticæ immunitatis, quæ eft quamaxi- mè fauorabilis) non valet illatio de cafu in cafum, etiam à maioritate, nedum à paritate rationis.

Inftabis, excommunicatus eft rebellis Ecclefie, ergo non eft cur ab illa defendatur.

Respondetur, fimiliter concedo antecedens: at di- ftingo confequens: non eft cur ab illa defendatur, fi attendamus perfonam, & delictum, concedo: fi at- tendamus Ecclefie pietatem (quæ in hoc magis relu- cet) & loci fanctitatem, nego. Vide quæ dicuntur *in- fra dub. 22. & dub. 24. fect. 21.*

SECTION IV.

An gaudeat hæreticus? Vbi etiam agitur de Gentili.

SVMMARIVM.

- 1 Hæreticus in aliis criminibus præter hærefim, quæ eft ca- sus exceptus, gaudet Ecclefiaftica immunitate.
- 2 Lex priuans Hæreticum immunitate Ecclefiaftica, in- telligi debet formaliter, quatenus hæreticus eft, non autem quatenus homicida eft.
- 3 Opinio, quod hæreticus in aliis criminibus gaudeat immunitate, eft faltem probabilis, vt concedunt etiam multi ex aduerfariis.
- 4 Quando due opiniones funt probabiles, illa amplecti debet, quæ fauet Ecclefie.
- 5 Vbi crimen non eft exceptum, non habemus fundamen- tum, vt excipiamus perfonam.
- 6 Hæreticus fi fit reconciliatus Ecclefie, abfque dubio gaudet Ecclefie immunitate, quia licet fuerit, de præfenti tamen hæreticus non eft. Idem dic cum Diana de S. bifmaticis, Apoftatis, Hæreticorum fautoribus, & cæteris, fi non funt cum errore intel- lectus.
- 7 Iudeus, Saracenus, & qui umque alius Gentilis con- ficiens ad Ecclefiam gaudet Ecclefiaftica immuni- tate, fiue confugiat ex delicto non excepto, fiue ex debito ciuili.
- 8 Priuilegium immunitatis indiftinè conceditur omni- nibus, eftque non tam perfonale, quam locale, con- ceditur enim perfonis non ratione perfonæ, fed ra- tione loci, qui facer, & fanctus eft.
- 9 Priuilegium loco concessum extenditur ad omnes ibi exiftentes.
- 10 Priuilegium immunitatis eft fauorabile, & ideo latè interpretandum.
- 11 Opinio in contrarium, quod fi infideles contra fideles flagitia commiferint, non gaudeant immunitate, eft fatis probabilis.
- 12 In lege veteri conftituta erant ciuitates refugij pro Iudeis, & fratribus eorum, non autem pro Gen- tilibus.
- 13 Salomonis templum alienigenis ingredi, vel limine tenus attingere non licebat.
- 14 In fàcra Scriptura pro aduenis, & peregrinis intelli- guntur qui eundem Deum, eademque præcepta, cæ- remonias, & facrificia colebant.
- 15 Presbyteri hi vocabantur, qui vt iure ciuitatis fruere- tur, vel promiffionum participes fierent, circumci- debantur, ac legi fe fubiciebant.
- 16 Infideles qui non funt ex circumcifione, ex lege veteri non gaudebant refugio.
- 17 Lex Moysis quoad hæc confugij loca cum cæteris moralibus præceptis ad nos tranflata non fuit, atque ideo nunc abrogata eft.
- 18 Infideles mirum non eft, fi (cum fimus in tempore gratiæ) alliciantur per aliquod priuilegium, ad con- uerfionem.
- 19 Textus in l. 1. C. de his, qui ad Ecclefiam confugiunt, excludens Gentiles à priuilegio immunitatis, non eft obferuandus, cum fit de iure ciuili & Pontificis iuri contrarius.
- 20 Par non eft, quod ab Ecclefia defendatur is, qui eius gremio, iutele, ac fidei fe committere prorfus non vult.
- 21 Canones ftatuentes immunitatem reis, videntur loqui fecundum materiam fubiectam, de perfonis fcilicet fub iurifdictione Ecclefie conftitutis.

- 22 Ecclesia de his, qui foris sunt, non curat.
- 23 Privilegium immunitatis licet, ut favorabile, sit late interpretandum, non tamen plus est extendendum quam in terminis habilibus, & iuxta capacitatem subiectorum.
- 24 Declaratio Sacrae Congregationis, quod infidelis gaudeat immunitate, ultra quod de ipsa non constat authenticè, intelligi debet de infideli volente converteri.
- 25 Iudæus, Saracenus, & quicumque alius infidelis gaudeat immunitate volens converteri, & baptizari, secus non gaudet.
- 26 Par est quod Ecclesia tueatur eos, qui ipsi inservire volunt.
- 27 Textus in cit. l. i. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, excludit ab immunitate eos, qui simulare se convertunt, non eos, qui vere fidem Christi amplectuntur.
- 28 Ius canonicum non est contrarium dicto textui citat. in l. i. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt.
- 29 Leges civiles servanda sunt quotiescumque Canonicis non contradicunt.
- 30 Nulla lex Canonica expresse de infidelibus disponit, gaudeant, vel non gaudeant immunitate.
- 31 Dubium si insurgat in lege Canonica, interpretatio petenda est à lege civili.
- 32 Par non est, quod ab Ecclesia defendatur is, qui eius gremio, & fidei se committere non vult, inspecto eius delicto, & demerito; secus inspecta pietate matris Ecclesia aliciente ad conversionem.
- 33 Ecclesia non curat de his, qui foris sunt, si exerceat iurisdictionem, secus si concedat privilegia, quae etiam non subditis conferri possunt.
- 34 Gentilis, si ante patrati delictum, & conceptum indicis timorem signa dederit conversionis, confugiens ad Ecclesiam, & baptismum petens, praesentatur non simulatè, sed ex animo petere, & è contra.
- 35 Presumptio hac an sit iuris, & de iure, ita ut adversus ipsam nulla admittatur probatio in contrarium. Dissentiunt Doctores, & sunt pro utraque parte scribentes.
- 36 Opinio Abbatis, & nonnullorum pro affirmativa est probabilior.
- 37 Presumptio tunc dicitur iuris, & de iure, quando ius certum quid statuit ob praesumptionem, quam habet.
- 38 & 39. Ius Civile statuit, Gentilem confugientem ad Ecclesiam, & Baptismum petentem, non esse defendendum, ob praesumptionem, quam habet, quod simulatè petat. Ergo talis praesumptio est iuris, & de iure, & contra ipsam non admittitur probatio directa, secus autem indirecta.
- 40 Probatio indirecta erit, si probet is aliis rationibus præter delictum patratum, motum se fuisse ad petendum Baptismum.
- 41 Probatio indirecta dum sit, potest Ecclesia concedere immunitatem probanti, secus si non probet.

Respondetur quod gaudeat etiam haereticus (in aliis tamen criminibus præter haeresim; cum hæc sit casus exceptus, ut infra dicitur) quia respectu aliorum criminum haeresis se habet per accidens. Vide quæ dicuntur cit. dub. 22. & dub. 24.

Confirmatur, quia lex privans haeticum immunitate Ecclesiastica, intelligi debet formaliter, ut scilicet prius haeticum, quatenus haeticus est, non autem quatenus homicidia furto, aut alio crimine infectus est; alioquin qui occideret, vel mutilaret in Ecclesia, prius esset immunitate Ecclesiæ, non

solum quoad tale delictum, sed etiam quoad alia quælibet, quod est contra communioem sententiam Doctorum.

Confirmatur secundo, quia hæc opinio saltem est probabilis (ut concedunt multi ex ipsius Aduersariis apud Fagundez de præceptis Ecclesiæ. præcept. 2. lib. 4. cap. 4. num. 49.) ergo est amplectenda. Consequentia 4 probatur, quia quotiescumque duæ opiniones sunt probabiles, illa debet amplecti, quæ fauet Ecclesiæ, sicuti rectè docent, & probant Gratianus in disputatione. cap. 88. num. 6. & cap. 131. num. 2. Pacianus respons. 7. num. 123. Hondedus consil. 3. num. 24. lib. 1. & Sperellus decis. 91. num. 29.

Confirmatur tertio, quia ubi crimen est exceptum, non habemus fundamentum, ut excipiamus personam: quapropter si excipiamus, temerè, & gratis excipimus.

Atque ita contra Gundisaluum de hæreticis, quæst. 11. Hypolitum in l. ex senatus consulto, ff. ad leg. Corneliam de sicariis, Oldradum consil. 54. Boëtium decis. 110. n. 6. Couar. cap. 20. num. 14. lib. 2. Nauartum cap. 25. n. 20. Clarum §. fin. quæst. 30. Peregrinum cap. 8. numero 13. Gambacurtam lib. 7. cap. 3. num. 6. Tannerum 2. 2. disput. 5. quæst. 8. dub. 1. num. 16. Bobadillam tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 54. Gigantem de crimin. lase Maiest. lib. 3. quæst. 93. num. 18. Cutellium quæst. 29. Decianum tract. crimina. lib. 5. cap. 26. num. 4. Sarpum de iure asylozum cap. 5. fol. 60. & Ambrosinum de immunit. cap. 8. num. 9. docent ex probabiliori sententia Doctorum Syluester verb. Immunitas, num. 2. Suarez tract. 1. de relig. cap. 1. num. 13. Ludouicus Correa relect. de immunitate, pari. 3. num. 3. Castrus Palas tom. 2. tract. 11. disput. 2. nic. punct. 7. num. 4. Villalobos in summa, tom. 2. tractat. 39. diff. 7. num. 20. Farinac. in append. de immunit. cap. 13. num. 170. Mar. Italia lib. 1. cap. 5. §. 6. num. 7. Trullench. in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 2. num. 2. Azor part. 2. lib. 9. cap. 9. quæst. 9. Portel. in dub. Regular. verb. Ecclesiæ immunitas, num. 10. Lezana verb. Immunitas Ecclesiæ, num. 3. & Bonacina disput. 3. de primo Decalog. præcept. quæst. 7. §. 3. qui rectè subdunt, quod si haeticus sit reconciliatus Ecclesiæ, absque dubio immunitate Ecclesiæ gaudeat; quia licet fuerit haeticus, de præsentati tamen haeticus non est. Vide etiam Antoninum Dianam ref. 29. qui rectè docet idem de schismaticis, apostatis, haeticorum fautoribus, &c. si non sint cum errore intellectus. Neque obstat, si dicas, quod tales, sicut & haetici, sint indigni, ut tali privilegio fruantur, cum sint hostes, & proditores Ecclesiæ. Nam ad hanc obiectionem facile responderetur infra dub. 19. sect. 6. & patet ex iis, quæ dicebam sect. præcedenti.

Dices, ergo & gaudet Iudæus, Saracenus, & quicumque alius Gentilis, si ad Ecclesiam confugiat.

Respondetur primò, concedo totum (idque siue confugiat ad Ecclesiam ex delicto; quamvis non excepto, siue etiam ex debito civili.) Atque ita satis probabiliter docent Gl. Hostiensis, Innoc. Ioan. Andr. & Cardinalis in c. inter alia, de immunit. Ecclesiæ. Sylu. verb. Immunitas 3. num. 2. Tabien. num. 7. Armilla num. 9. S. Antonin. part. 3. tit. 12. part. 3. §. 1. Tiraq. de iure priuogenitura, quæst. 66. num. 9. Felin. in c. Iudæi, de Iudæis, num. 2. Hippolytus in l. nie. C. de raptu Virginum, n. 114. Faber in l. i. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, & in §. sed & hoc, Insit. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris, Barboz. in collect. tom. 1. lib. 5. tit. 49. cap. 6. num. 50. & de iure Ecclesiæ lib. 2. cap. 3. num. 44. (ubi testatur, sic declarasse mense Februario 1611. Sac. Congregat. Immunitatis.) Gauantus in Enchir. Episc. verb. Immunitas Ecclesiastica, num. 9. Fagundez de præceptis Ecclesiæ lib. 4. cap. 4. num. 49. Portel. verb. Ecclesiastica Immunitas, num. 10. Bobadilla tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 51. Diana p. 1. et aq. 1. resol. 22. Azor 2. part. lib. 9. c. 2. quæst. 9. Ricciullus de

de inrepatron. lib. 2. cap. 12. per totum, Zambellus in Repert. Mor. verb. Ecclesia quoad eius immunitatem; num. 2. Carolus Maranta in controvers. iur. part. 2. resp. 5. §. 1. num. 3. Hieronymus Tabal. quest. 269. Mar. Italia de immunitat. Eccles. lib. 1. cap. 3. §. 1. & Ludouicus Correa relect. de immunitat. Eccles. part. 3. cap. 3. ex eo, quod in cit. can. inter alia, cap. minor, cap. frater, cap. si quis inueniens, & cap. si quis contumax, indistincte omnibus concedatur hoc priuilegium, & sic videatur esse non tam personale, quam locale (vt scilicet concedatur personis non ratione personarum, sed ratione loci, qui sacer, & sanctus est:) priuilegium autem loco concessum extenditur ad omnes ibi existentes, sicuti notarunt Bartol. in l. cunctos populos, C. de sum. Trin. & fid. Carbol. & in l. fin. C. de resumptis, & Bald. in l. si non speciali, C. eodem, quos sequuntur ceteri Doctores. Adde, quod priuilegium immunitatis est fauorabile, & ideo late est interpretandum.

Quamvis, vt fatear, oppositum, praesertim, si Infideles contra fideles flagitia commiserint, satis probabiliter etiam doceant Couarr. 2. variat. cap. 20. num. 11. Clar. §. fin. quest. 30. num. 17. Remigius de immunit. fallenti. 18. num. 3. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 26. num. 2. Ambrosinus cap. 8. num. 8. Fatinae de carcerib. quest. 38. num. 68. Megal. in 3. p. r. lib. 4. cap. 2. num. 5. & 16. Peregrin. de immunit. cap. 1. 2. num. 1. Suar. de Paz in prax. tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 3. num. 106. Franc. Leo in thesaur. fori Ecclesiast. cap. 13. num. 13. Pereira de manu Regia part. 1. c. 5. num. 5. Sarpus de iure Asylorum cit. cap. 5. fol. 58. Cutell. ad legem Feder. cap. 72. notab. 81. num. 1. & de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 22. & alij, qui Iudaeum, Saracenum, & quemcunque alium Gentilem Ecclesiae immunitate gaudere absolute negant.

Primo, quia in lege veteri etiam ciuitates refugij ad confugas recipiendos constituta, solum erant pro Iudeis, & fratribus eorum, non item pro Gentilibus, Ps. 149. & ad Roman. 2. 14. & Salomonis templum alienigenis ingredi, vel limine tenus attingere non licebat, Num. 18. 7. ibi: Si quis exterius accesserit, occidetur. Quod si Num. cap. 35. refugij loca aduentus, peregrinisque patere dicantur, id non ad Gentiles referendum est; quia in sacra Scriptura aduentus, & peregrini, qui ad paria cum filiis Israel tractari praecipiuntur, sunt illi, qui eundem Deum, eademque praeccepta, caeremonias, ac sacrificia colebant, vt patet ex eodem lib. Num. cap. 15. ibi: Tunc indigena, quam peregrini eodem ritu offerunt Sacrificia, eundem praecipium erit, & que iudicium, tam vobis, quam aduentis terra. Hi Proflitij vocabantur, qui vt iure ciuitatis fruenterent, vel promissionum participes fierent, circumcidebantur, ac legi se subiciebant, quorum memento Matth. 23. & Paul. 5. cap. ad Galatas. Quotiescumque ergo immunitatis sacrorum nostrorum Infideles participes fierent, id non conforme esset legi veteri, qua confugas, qui solum ex circumcisione erant, recipiebantur, sed non probat: Respondetur enim, quod modò Moysis lex quoad hanc confugij loca cum caeremoniis moralibus praecceptis ad nos translata non fuerit: nam quoad hanc partem ad iudicialia pertinet, atque adeo nunc abrogata est; sicuti rectè docet S. Th. 1. 2. quest. 105. art. 2. ad 10. Couarr. lib. 2. cap. 20. n. 2. vers. Prima conclusio, dum probat, immunitatis hoc ius iure Pontificio, & Caesareo sustineri, de quo nos supra dub. 2. dicebamus. Accedit, quod successit tempus gratiae, quare non mirum, si infideles etiam, vt sic saltem ad conuersionem alliciantur, aliquorum priuilegiarum participes efficiantur.

Secundo, quia in l. 1. Cod. de his, qui ad Eccles. confugij, Gentiles confugientes ad Ecclesiam à priuilegio immunitatis Ecclesiae excluduntur, quamvis Baptismum petant, quia praesumuntur simulatè petere. Sed neque probat. Respondetur enim cum Correa loco supra cit. Abbate in cap. inter alia, de immunit. n. 6. Mario Thom. Delbene, de Immunit. Eccl. Pars I. I.

Italia lib. 1. cap. 3. §. 3. num. 1. & aliis, textum hunc esse iuris ciuilib, & Pontificio contrarium, ideoque non esse obseruandum.

Tertio, quia par non est, quod ab Ecclesia defendatur is, qui eius gremio, tutelae, ac fidei se committere prorsus non vult: quapropter licet puniri poena non possit, gaudere tamen priuilegio aliquo non meretur, vt habetur in l. priuilegia, Cod. de heret. & Mich. & docet S. Th. 2. 2. quest. 10. art. 6. & quest. 12. art. 2.

Quarto, quia Canones statuantes immunitatem reis, videntur loqui secundum materiam subiectam, de personis scilicet sub iurisdictione Ecclesiae constitutis; eum Ecclesia de his, qui foris sunt, non curet, iuxta illud Ioan. 21. 18. Pasci oves meas; & expressè dicitur ad Corinth. 1. cap. 5. 12. & ex communi docet Victoria in relectione de Indis, num. 21. Vnde ad iura citata oppositum responderi posset, quod licet illa videantur indistinctè omnibus, siue liberis, siue seruis, &c. tale priuilegium concedere, reuera tamen intelligenda sint de liberis, & seruis fidelibus, cum Ecclesia (sicuti dicebam) de his, qui foris sunt, non curet. Et consequenter, quod licet priuilegium immunitatis, vt potè fauorabile, late interpretandum sit, non tamen plus sit extendendum, quam in terminis habilibus, & iuxta capacitatem subiectorum. Et ad declarationem Congregationis responderi posset, quod de ipsa non constet authenticè, vel quod intelligatur de infidelibus, qui ad Ecclesiam confugit, verè conuerti volens, iuxta ea, quae mox infra dicentur, & refert, & sequitur Barbosa tom. 2. de iure Eccles. cap. 3. num. 44.

Quapropter responderetur secundo: distinguo consequens. Ergo & gaudet Iudaeus, Saracenus, & quicumque alius gentilis immunitate Ecclesiae, si verè, siue Baptismo petito, siue non petito, conuerti velit, concedo: si conuerti simulet, nego. Atque ita contra Couarruiam, Clarum, Remigium, & alios in locis supra cit. Doctores absolute negantes docent. Gloss. marginalis in l. 1. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confugij, & altera Gloss. in cap. inter alia, vers. extrahendus, de immunit. Eccles. Angel. verb. Immunitas, §. 13. Sylu. loco supra cit. Nauar. cap. 25. num. 10. Starez tom. 1. de religion. cap. 10. num. 10. & 11. Filiucius tract. 15. c. 6. quest. 5. num. 151. Gambacurta lib. 2. part. 2. cap. 7. n. 88. Tuschus verb. Ecclesia, conclus. 10. num. 28. Azor 2. part. lib. 9. cap. 9. quest. 9. Fatinae in append. de immunit. c. 5. num. 83. Lezana verb. Immunitas, num. 5. Gutierrez praef. 99. civil. lib. 3. quest. 7. num. 51. Baiar. ad Clarum quest. 30. n. m. 23. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 12. Cutellius cit. q. 22. n. 22. & Bonacina disp. 3. de primo Decal. praep. 9. 7. de immunit. §. 3. n. 5. Et probatur (vnde patet responsio ad opposita) quia par est, quod Ecclesia tueatur eos, qui ipsi inferuire volunt. Secundo, quia in cit. l. 1. C. de his, qui ad Ecclesiam confugij, excluduntur ab immunitate, qui simulatè se conuertunt: ergo tacite admittuntur, qui reuera fidem amplectuntur. Quapropter idem de iure Canonico dicendum est, & quod cit. c. inter alia, ibi: Iuxta statuta Canonum, & traditiones legum ciuiliu. Tum quia leges ciuiles seruandae sunt, quotiescumque Canonice non contradicunt (vt est in casu nostro, quia nulla lex Canonica expresse de infidelibus disponit, gaudeant, vel non gaudeant immunitate) tum quia, cum dubium insurgit in lege Canonica, in omni sententia interpretatio petenda est ex lege Ciuili. Tertio, quia, sicuti dicebam, priuilegiu immunitatis videtur esse, non tam personale, quam locale, cum omnibus, etiam infidelibus, saltem si verè conuerti velint, competere videatur, praesertim quia, vt etiam dicebam, est priuilegium fauorabile, & sic etiam ad infideles, saltem si verè conuerti velint, extendendum, praesertim secundo, quia, vt supra similiter dicebam, sic apud Barbof. de iure Eccl. lib. 2. c. 3. n. 44. & tom. 5. in Collect. n. 39. declarauit Sacra Congregatio mense Febr. anno 1631. cuius declaratio, C etiamfi

etiam si de ipsa non constet authenticè, facit saltem opinionem valde probabilem, & in praxi sequendam.

Ad argumenta autem, quibus supra probabatur, quod privilegium immunitatis non competat infidelibus, si quidem loquantur de infidelibus, qui verè conuerti velint, facillè respondetur ex dictis; siquidem ad primum, & secundum patet, vt suprà. Ad 32 tertium autem respondetur distinguendo: par non est, quod ab Ecclesia defendatur is, qui eius gremio, tutelæ, ac fidei se committere non vult, distinguo: si attendatur eius delictum, & demeritum, concedo: si attendatur pietas matris Ecclesiæ, vt sic saltem alliciat ad conuersionem, nego. Quod inde confirmatur: quia alioquin neque competere illud deberet hereticis, quin neque Catholicis delinquentibus, præsertim excommunicatis, cum & hi, si attendatur ipsorum delictum, & demeritum, indigni sint, qui defendantur ab Ecclesia, & eius immunitate gaudeant. Ad quartum respondetur: nego antecedens, & ad probationem, quod Ecclesia non loquatur de iis, qui foris sunt. Respondetur distinguendo: si imponat præcepta, concedo, quia non habet in eos iurisdictionem: si conferat privilegia, quæ etiam non subditis conferri possunt, nego; quia sic allicit ad conuersionem, & magis ostendit suam pietatem. Itaque Infidelis, seu Gentilis, satis probabile est, quod gaudeat immunitate Ecclesiæ, saltem in casu, quod verè conuerti velit, siue petendo, siue non petendo explicite Baptismum.

34 Cæterum, si Gentilis ante patratum delictum, & conceptum iudicis timorem signa dederit conuersionis, confugiens ad Ecclesiam, & Baptismum petens, præsumitur non simulatè, sed ex animo petere, quia tunc petere præsumitur ex eadem voluntate, qua primò Baptismum desiderabat, non autem ex animo vitandi pœnam, & se securum reddendi in Ecclesia. Si autem post patratum delictum, & conceptum iudicis timorem Baptismum petat, præsumitur simulatè petere, & solum pœnæ vitandæ causa; ideoque (nisi contrarium appareat) ab Ecclesia extrahi poterit. Atque ita deciditur in dist. 1. 1. Cod. de his, qui ad Ecclesias confugiunt, & docent Decian. cap. 28. n. 2. Gambacutta, Peregrinus, Suarez, Farinacius, Layman, & Bonacina in locis suprà cit.

35 An autem hæc præsumptio sit iuris, & de iure, ita vt aduersus ipsam nulla admittatur probatio in contrarium.

Negant Suarez, Farinacius, Layman, Bonacina ubi suprà. Peregrin. de immunit. cap. 12. num. 1. & Diana part. 4. tract. 1. res. 50. dicuntque solum esse præsumptionem iuris, ita vt admittatur probatio in contrarium. Quinimò ad Ecclesiæ Prælatum pertineat, vt in hoc casu voluntatem rei Baptismum petentis examinet, & si iudicari verè à Deo eum esse inspiratum, immunitatem ei concedat, vt à indice extrahi ex Ecclesia non possit.

36 Affirmant autem probabilius Abb. in dist. cap. inter alia, num. 6. Marcha de iurisd. part. 3. cap. 51. num. 33. Megalio in 3. part. lib. 4. cap. 2. Sarpus de iure asylo- rum, cap. 5. fol. 58. & quidam alij, quia tunc est præsumptio iuris, & de iure, quando ius certum quid

37 statuit ob præsumptionem, quam habet (vt rectè probat Menoch. de præsumpt. lib. 1. quest. 3. num. 16. & segg. & Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 37. num. 7. & 8. &

38 alij passim.) At in præsentis ius civile statuit, gentilem confugiensem ad Ecclesiam, & Baptismum petentem, non esse defendendum ab Ecclesia, ob præsumptionem, quam habet, quod simulatè petat: ergo præsumptio de tali simulatione est iuris, & de iure; atque adeo aduersus ipsam non admittitur probatio. Intellige, directæ: indirecta enim, qua scilicet funda-

mentum simulationis excluditur, admitti potest, & debet, vt rectè ex communi probat Sanchez. 33. Erit autem probatio indirecta in præsentis, si probet is aliis rationibus præter delictum patratum, motum se fuisse ad petendum Baptismum. Interim verò dum hæc indirecta probatio sit, poterit Ecclesia ad se confugiensem defendere, factaque probatione si iudicet petitionem ex vero animo conuersionis ortam fuisse, concedere debet immunitatem Ecclesiasticam, sicut & Baptismum; secus verò, si id probatum non fuerit. Vide Decianum, Gambacuttam, Peregrinum, Suarez, Farinac, Layman, & Bonac. in locis suprà cit. ex dictis sequitur, quod multò magis immunitate gaudeant catechumeni; quia licet non sint baptizati, sunt tamen fideles, & desiderant esse in Ecclesia. Quapropter multò magis æquum est, vt ipsa eos defendat, præsertim cum iura illos non excludant, quin potius cum generaliter loquantur, includant.

SECTIO V.

An gaudeat bannitus, & condemnatus ob delictum?

SUMMARIUM.

- 1 Bannitus, & condemnatus ob delictum, licet ob delictum exceptum, non tamen si fuerit condemnatus plenè probationibus, gaudet immunitate.
- 2 Bannitus non debet post condemnationem esse melioris conditionis, quam ante condemnationem.
- 3 Condemnatus ex solis indicis, & ex probationibus non concludentibus, gaudet immunitate.
- 4 Bannitus multò magis gaudebit si quomodocumque condemnatus fuerit ob delictum non exceptum.

Respondetur, quod etiam gaudeat bannitus, & condemnatus ob delictum, quamvis ob delictum exceptum (non quidem, si fuerit condemnatus plenè probationibus; quia tunc, si ante condemnationem non gaudet, multò minus post condemnationem gaudebit, vt rectè notauit Farinac. de carcerib. q. 28. n. 47. quia non debet post condemnationem esse melioris conditionis, sed si condemnatus sit ex solis indicis, & ex probationibus non concludentibus.) Ratio est, quia tunc potius ob contumaciam, quàm ob delictum exceptum condemnatus est, & per fugam ad Ecclesiam non tam intendit fouere inobedientiam, quàm vitare condemnationem. Atque ita docet Clarus in pract. §. fin. q. 3. Mantica, Nauarrus, & alij, quos citat, & sequitur Farinac. de carcerib. q. 28. n. 47. & in append. de immunit. c. 2. n. 42. & segg. & Lezana verb. Immunitas Eccles. n. 16. Quidquid in contrarium in aliquo sensu sentire videatur Decian. 2. p. tract. crimin. lib. 6. cap. 27. n. 8. Et multò magis gaudebit, si quomodocumque condemnatus fuerit ob delictum non exceptum. Vide quæ dicuntur dub. 34. s. el. 27.

SECTIO VI.

An gaudeat captus, & fugiens à carcere, vel exilio?

- 1 Captus, & in carcere inclusus, si fracto carcere ad Ecclesiam confugiat, gaudet immunitate.
- 2 Deportatus, vel Exul, si à loco deportationis, vel exilij ad Ecclesiam confugiat, gaudet immunitate.

3 Qui

SECTIO VII.

An gaudeat, qui ex manibus ministrorum Iustitiæ se recipit ad Ecclesiam: & quid si ex manibus eorum ereptus fuerit ab aliis: vel si cum satellite se receperit ad Ecclesiam?

SUMMARIUM.

- 1 Captus, & à manibus ministrorum Iustitiæ confugiens ad Ecclesiam, gaudet immunitate Ecclesiastica.
- 2 Ereptus ab aliis à manibus satellitum, vel trahens se cum ministris Iustitiæ, si se recipiat in Ecclesia, gaudet immunitate.
- 3 Vix lex non distinguit, neque nos distinguere debemus.
- 4 Vinculus à satellitibus si per Ecclesiam ad carceres ab ipsis ducatur, non gaudet immunitate, quia non à se, sed ab aliis vinculus ducitur.
- 5 Carceratus non gaudet immunitate, si in carcere existens confugiat ad sacerdotem ibi administrantem Eucharistiam.
- 6 Carceratus ductus per Ecclesiam à Birruariis non necessario, sed voluntarie in sententia nonnullorum Doctorum gaudet immunitate.
- 7 Viraque opinio est probabilis, prior in rigore iuris est probabilior, secunda vero dicitur magis pia, & in praxi amplectenda.

EX dictis sequitur primum, quod etiam gaudeat, qui ex manibus ministrorum Iustitiæ se recipit, seu confugit ad Ecclesiam, quia in tali casu etiam proprie ad illam confugit. Atque ita ex communi etiam contra eosdem supradictos Doctores docent Abb. Sylu. Angelus, Tusch. verb. Ecclesia, concl. 10. num. 21. & 30. Decian. lib. 6. cap. 28. num. 32. Guttierrez lib. 3. quest. 6. n. 4. & 5. Genuensis in praxi ap. 22. num. 10. Layman lib. 4. tract. 9. n. 9. Farinac. in append. de immunit. c. 15. n. 196. & Anastas. Germon. de sacrorum immunit. lib. 3. c. 16. n. 56. Quod & verum arbitror contra Sanch. in select. disp. 44. num. 52. Nouarium in summa Bullarum, tit. de immunit. Eccles. num. 14. Paqualigum decis. 489. per totam, si è manibus Satellitum fuerit ereptus ab aliis, vel si secum per vim ad Ecclesiam trahat ministros Iustitiæ; quia adhuc verum est dicere, quod proprie ad Ecclesiam se recipit, seu confugit, & ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, præsertim cum immunitas sit fauorabilis, & poenæ restringendæ: Atque ita docent Farinac. in append. de immunit. ap. 15. num. 196. Mar. Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 70. & seqq. Ghillinus in summa, verb. Ecclesia, num. 2. Hent. Canisius lib. 3. decret. tit. 12. de immunit. Eccles. fol. 241. Cæsar Locatellus in Breviario de Tortura, inspect. 5. num. 162. Correa in relect. ad cap. inter alias, de immunit. Eccles. part. 3. num. 21. Trullench. in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. num. 11. Glianes de censuris, verb. extrahens, num. 18. Bonacina tom. 2. disp. 4. quest. 8. punct. 6. num. 10. Guttierrez in 99. pract. lib. 3. g. 4. num. 10. & Diana part. 1. tract. 1. resol. 29. & 36. & part. 4. tract. 1. resol. 106. contra Peguetam decis. 251. Gamma. decis. 141. Ambrosinum de immunit. cap. 10. num. 10. Paqualigum decis. 486. & Nouarium in summa Bullarum, tit. de immunit. Eccles. n. 14. Vide quæ diffusius dicuntur infra dub. 19. sect. 2. & dub. 33.

Quamvis non gaudeat item, si à ministris Iustitiæ per Ecclesiam ad carcerem, vel ad supplicium vinculus

C 2 ducatur

- 3 Qui factio carcere fugit ad Ecclesiam, non committit casum exceptum.
- 4 Captus, & in carcere inclusus, subest Potestati, & Iudicio iudicum, dum in eorum iurisdictione existit, secus si extra illam exeat, sicut de facto existit, cum ad Ecclesiam se recepit.
- 5 Carceratus fugiens à carcere delictum non committit; quia utitur iure suo, & dato, quod committat, non committit delictum exceptum.
- 6 Limita nisi delictum, ob quod carceratus erat, esset de exceptis, quia tunc immunitate non gauderet.
- 7 Delictum quousque poena purgatum non est, idem quoad omnes effectus reputatur, & ex fuga non fit lenius, sed potius agetur.

RESPONDETUR, quod gaudeat etiam captus, & in carcere inclusus, si fracto carcere fugiens ad Ecclesiam confugiat (idemque dicas cum Genuensi in praxi, cap. 22. n. 1. de deportato, vel exule, si à loco deportationis, vel exilij fugam assumendo ad Ecclesiam similiter se recipiat,) quia privilegium immunitatis Ecclesiasticæ conceditur omnibus, qui ad illam confugiunt, præter casus exceptos: sed qui fracto carcere fugiens ad Ecclesiam confugit, non committit casum exceptum: ergo, &c. Atque ita ex communi docent Abb. in cap. inter alias, in fin. de immunit. Eccles. Sylu. verb. Immunitas 3. q. 3. §. 5. Angel. §. 19. Nauar. c. 25. n. 19. Couarru. 2. var. cap. 20. n. 13. Clarus §. fin. q. 3. Farinac. de carcerib. quest. 28. n. 41. in append. de immunit. c. 14. n. 200. Tusch. verb. Ecclesia, concl. 10. n. 30. Suarez lib. 3. de reuerentia delicta locis sacris, c. 11. n. 18. & 19. Decian. tract. crimin. 2. p. lib. 6. cap. 28. n. 28. Ambrosin. de immunit. Eccles. c. 10. n. 11. Layman lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 9. Peregrin. de immunit. cap. 5. n. 9. Diana p. 1. tract. 1. resol. 19. Barbosa in Collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. c. 6. n. 11. Correa in relect. de immunit. p. 2. n. 13. Nouarius in summa Bullarum, tit. de immunit. c. 10. n. 11. Cutell. de immunit. Eccles. q. 19. lib. 1. Lezana verb. Immunitas, n. 16. & Bonac. q. 7. de immunit. §. 2. n. 10. contra Petrum Gregorium Syntag. iuris lib. 13. cap. 22. n. 2. vers. non effractores carcerum, Gambacurt. lib. 4. c. 22. num. 9. in fin. Naldum in summa, verb. Reus, n. 13. Iustum Oldelob in pract. crimin. tit. 5. caut. 17. n. 7. & nonnullos alios apud Couar. cit. n. 13. & Suar. n. 18.

Neque obstat, si dicas, quod captus, & in carcere inclusus subit potestati, & iudicio Iudicum: ergo contra iustitiam facit, si à tali iudicio se eximat, & consequenter (cum Ecclesia non faueat iniustis) immunitate non gaudebit.

Respondetur enim, quod subit potestati, & iudicio Iudicum, dum in eorum iurisdictione existit; at secus, si extra illam exeat, sicut de facto exit, cum ad Ecclesiam se recipit, seu confugit. Neque in hac fuga delictum committit, quia utitur iure suo: & dato, quod committat, non committit delictum exceptum. Vide etiam quæ dicuntur sect. 10. dub. 24. & sect. 17. dub. 33.

Excipe tamen, si delictum, pro quo reus manebat in carcere, immunitate non gauderet, vel ob quod illam exclusus fuerat, quia tunc non est dubium, eandem causam manere, ut immunitate etiam frui non debeat; siquidem delictum, quousque poena purgatum non est, idem quoad omnes effectus reputatur, & ex fuga non fit lenius, sed potius agetur, l. insciando, §. infans, ff. de furtis, naturaque æquum est (ut aiebat Vlpianus in l. 1. ff. si is testam. liber esse iuss. erit, &c.) non esse impunitum eum, qui sub hac spe audacior factus est: quapropter ob tale delictum, pro quo Ecclesiæ immunitatem non concedit, reus è loco Sacro extrahi potest, seruata tamen forma in Bulla Gregorij XIV. præscripta, de quo infra. Sic Farinac. de carcerib. c. 28. n. 46. & Peregrin. c. 5. n. 10. Vide etiam Peguetam decis. 17.

Thom. Delbene, de Immunit. Eccl. Pars I I.

ducatur, & inde exire recusans, per vim extrahatur; quia tunc non ipse ad Ecclesiam se recipit, seu confugit (sicuti requirunt leges Ciuiles, & Canones, & nouissime ita Constitutio Gregorij XIV. ibi: *Vi laicis ad Ecclesias, Locaue Sacra, & religiosa pradieta confugientibus, &c.*) sed per illam vinctus ab aliis ducitur: quapropter in sententia omnium neque gaudet, si in carcere existens ad sacerdotem Eucharistia Sacramentum portantem intra carcerem confugiat. Atque ita docent Tuschus *verb. Ecclesia, conclus. 12. num. 28.* Couarr. *lib. 2. var. resol. cap. 20. num. 17.* Graff. *part. 1. lib. 2. cap. 48.* Scortia *Theor. 385.* Suarez *de relig. lib. 3. cap. 11. num. 18.* Farinac. *de carcerib. quest. 28. num. 69.* & in *append. de immunit. cap. 15. n. 201.* Decian. *tract. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 30.* Lezana *verb. Immunitas, num. 19.* Guttierrez *lib. 3. q. 9. q. 6.* Tannerus *in 2.2. disp. 5. q. 8. dub. 1. num. 17.* Bobadilla *in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 61.* (qui in *gl. li. A.* plures alios Doctores adducit. Ambrosin. *de immunit. Eccles. cap. 10. num. 10.* Cutellius *de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 25. num. 8.* & *quest. 30.* Azeuedo *in l. 1. tit. 2. lib. 2. num. 11.* vbi sic decisum refert, & Bonacina *disput. 3. quest. 7. de immunit. §. 2. num. 10.* Quamvis contrarium defendant Clarus *lib. 5. quest. 30.* Nauarr. *cap. 25. num. 19.* Boët. *de cis. 100.* Germon. *de immunit. lib. 3. cap. 16. num. 35.* Megalium *consil. 46.* Villagut. *de extens. legum, cap. fin. num. 40.* & alij à Bobadilla loco supra cit. in *glos. li. B.* citati. Item & Peregrinus *de immunit. cap. 5. num. 8.* saltem in casu, quo reus ducatur ad carcerem per Ecclesiam non necessariò, sed voluntariè; cum scilicet per alium locum ad carcerem duci possit. Vide etiam Fagundez *de preceptis Ecclesie, precept. 2. lib. 4. cap. 4. num. 57.* & Diana *part. 1. tract. 1. resol. 30.* qui utramque opinionem dicunt esse probabilem, etsi priorem dicant esse in rigore iuris probabiliorem; posterioriorem autem esse magis piam, & idè in praxi amplectendam. Vide etiam Farinacium in *Append. de immunit. cap. 15. num. 205.*

S E C T I O V I I I.

An gaudeat condemnatus ad mortem, si similiter, cum ad supplicium ducitur, ex manibus ministrorum iustitiæ se recipiat ad Ecclesiam.

S V M M A R I V M.

- 1 Condemnatus ad mortem, si cum ad supplicium ducitur, è manibus ministrorum Iustitiæ confugiat ad Ecclesiam, gaudet immunitate.
- 2 Ductus ad supplicium mortis, si per viam secum trahat Iustitiæ ministros ad Ecclesiam, gaudet immunitate, secus si ab illis ducatur per Ecclesiam ad locum supplicij.

SEquitur secundò, quod propter eandem rationem etiam gaudeat condemnatus ad mortem (ob delictum scilicet non exceptum) si similiter, cum ad supplicium ducitur, ex manibus ministrorum Iustitiæ se recipiat, seu confugiat ad Ecclesiam. Decian. *num. 29.* Ambrosin. *num. 13.* Suar. *cap. 11. num. 18.* Graff. *1. part. lib. 2. cap. 48. num. 7.* Farinac. *de carceribus, quest. 28. num. 44.* in *append. cap. 15.* Gambacurta *lib. 4. cap. 18. num. 7.* & Peregrin. *cap. 5. num. 4.* & seqq. item si per vim secum trahat ad Ecclesiam ministros Iustitiæ, quamvis non etiam, si ab illis vinctus ducatur per Ecclesiam ad locum supplicij, vt supra dicebam, & docent Tuschus *num. 22.* Farinacius *cit. cap. 15.*

num. 197. Lezana *verb. Immunitas, num. 19.* Decian. *cit. cap. 28. num. 29.* Guttierrez *quest. 4. num. 10.* & alij passim. Vide quæ dicuntur *infra dub. 24. sect. 17.*

S E C T I O I X.

An gaudeat condemnatus ad trirèmes, si similiter ex his se recipit ad Ecclesiam?

S V M M A R I V M.

- 1 Condemnatus ad Trirèmes, siue ad tempus, siue ad semper, si à trirèmbus confugiat ad Ecclesiam, gaudet immunitate.
- 2 Fugiens à trirèmbus gaudet Indulto, si non fuerit illuc damnatus pro crimine excepto in ipso Indulto: ita dic si non fuerit illuc damnatus pro crimine excepto ab ipsa Ecclesia.
- 3 Fugiens à trirèmbus, si non gaudeat immunitate ob crimen exceptum, propter quod illuc est damnatus, non est puniendus de fuga, & antequam de Ecclesia extrahatur, talis remissio per Episcopum est ei impetranda.
- 4 Ecclesia reddit delinquentem securum à pœna non solum infligenda, sed etiam inflicta.
- 5 Opinio distinguendum, quomodo condemnatus ad trirèmes, si inde aufugiat, debeat gaudere immunitate, nempe, si reclamauerit, vel consenserit in pœna, & similibus, ab auctore reuocetur.
- 6 Seruus pœna hodie quis non efficitur per condemnationem Trirèmium, vel cuiuscunque alterius operis publici, etiam in perpetuum.
- 7 Seruus pœna licet effectus sit damnatus ad mortem, si tamen quando ad supplicium ducitur, se subducatur è manibus satellitum, gaudet immunitate.
- 8 Condemnatus ad vapulandum, si ad Ecclesiam confugiat, gaudet immunitate.
- 9 Seruus si fugiat ad Ecclesiam non liberat se à Potestate Domini, reus tamen se liberat à potestate Iudicis.
- 10 Seruus, qui fugit ad Ecclesiam non est reus alicuius criminis, & ab Ecclesia non defenditur, cum eius dominium, & possessio sit apud dominum.
- 11 Damnatus ad trirèmes est verè reus (sicut & miles, qui per fugam militiam deserit) & propter sententiam latam, & pœnam inflictam contra eum, non desinit esse reus.
- 12 Nemo hodie etiam per condemnationem ad opus publicum in perpetuum pœna seruus efficitur.
- 13 An si quis confugiat ad Ecclesiam è trirèmbus, ubi non ex sententia, sed ex locatione, & conductione additus erat, gaudeat immunitate, est dissensio.
- 14 Famuli ad præstanda seruitia conuenia cogi possunt, & tales, qui ita se locauerunt, censentur vt famuli.
- 15 Limita si transactio tempore conductionis cogerentur remigare, nam non amplius famuli, sed adscriptiij dici possunt.

SEquitur tertio, quod propter eandem rationem etiam gaudeat condemnatus ad trirèmes, siue ad tempus, siue ad semper ad illas fuerit condemnatus, si similiter etiam è trirèmbus confugiat ad Ecclesiam. Et confirmatur, quia sicuti docet Mastrillus *de indulto, c. 42. n. 5.* fugiens è trirèmbus gaudet indulto, si non fuerit illuc damnatus pro crimine excepto in ipso indulto: ergo multò magis gaudere debet immunitate Ecclesiæ, si similiter non fuerit illuc damnatus pro crimine excepto ab ipsa Ecclesia. Atque ita contra Martham *de iurisdic. p. 2. c. 15. n. 17.* Megalium *in 3. part. lib. 4. c. 2. q. 1. num. 33.*

num. 33. Sarpum de iure Affylorum, cap. 5. fol. 54. Cutellium de immunitat. Eccles. lib. 1. quest. 25. num. 8. & quest. 40. per totam, Gamma decif. 362. & Villadieg. in Polit. cap. 3. num. 215. (qui tamen admittunt, quod talis cogi solum debeat redire ad remigandum ad tempus prius statutum, non item ad sustinendam ob fugam poenam aliam, cum huius remissio prius quam Iudici saculari tradatur, ab Episcopo, vel Ecclesiae Praeposito obtineri debeat) docent Pereira de manu Regia, part. 2. cap. 50. num. 17. Ludouicus Correa in relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. quest. 4. num. 9. Antonius de Marinis quotid. resolut. cap. 177. num. 2. Trullench. in Decalog. tomo 1. lib. 1. cap. 11. dub. 3. num. 29. Nouarius in Summa Bullarum, tit. de immunit. Eccles. num. 27. Diana part. 1. tract. 1. resol. 40. & Lezana verb. Immunitas, num. 16. Giurba in consil. crimin. consil. 30. num. 21. ex eo, quia Ecclesia reddit delinquentem securum a poena, non solum infligenda, sed etiam inflicta; sicuti pluries fuisse decilum in cit. consil. 30. testatur, & colligitur ex cap. id constitutum, quest. 12. ibi: Et ab omni poenarum genere sint securi.

Hinc opinio distinguendum (quod, si reus, qui è trirremibus ad Ecclesiam confugit, sit loco depositi ibi condemnatus, vel certam habeat condemnationem, sed sit reclamatum, & pendeat reclamatio, vel compleuerit tempus, sed ibi generalem expectando libertatem detineatur, in his casibus immunitate gaudet: si verò certam habeat condemnationem, de qua non pendeat appellatio, vel pro delictis commissis deferuire ibi concordauerit, & tempus deferuendi nondum compleuerit, in his casibus immunitate non gaudeat, quia poenae seruus effectus sit, & sic tempus deferuendi complere debeat) mihi non probatur, tum ob rationes dictas, tum etiam, quia hodie per condemnationem huiusmodi, vel ad quodcumque aliud opus publicum, etiam in perpetuum, seruus poenae quis non efficitur, iuxta textum in Authent. sed hodie, Cod. de donat. inter vir. & vxor. Excepto casu, si ad mortem sit condemnatus, vt patet ex l. qui ultimo, ff. de panis. Adde, quod etiam si ad mortem sit condemnatus, licet seruus poenae efficiatur, si tamen, quando ducitur ad supplicium, ad Ecclesiam confugit, immunitate gaudet, vt communiter docent Doctores: ergo gaudere etiam debebit in omni alio casu (nisi ad triremes condemnatus sit pro crimine excepto, ratione cuius immunitate quidem priuatur, vt rectè dixit Cutellius loco supra cit. numero 10. & in simili Gambacurta lib. 4. cap. 19. num. 20.) & multò magis, si condemnatus fuerit ad vapulandum, vt rectè notarunt Pereyra, & Correa in locis supra cit. dub. 24. sect. 17.

Obiicies ex Cutellio loco cit. Si seruus fugiat ad Ecclesiam, non liberat se à potestate domini: ergo nec Reus, qui per crimen, maximè accedente sententia, sit seruus publicus, & seruus poenae, liberabit se à potestate Iudicis, & Iustitiar.

Respondetur, disparitas est, quia seruus, qui fugit à domino ad Ecclesiam, non est reus alicuius criminis, vt suppono; & idè si ad Ecclesiam fugiat, ab Ecclesia non defenditur, cum eius dominium, & possessio sit apud dominum, vt patet ex cap. inter alia, §. si verò, de immunit. & ex l. praesenti, §. fin. Cod. de his, qui ad Eccles. confugiunt. At non ita est in casu nostro, cum damnatus ad triremes sit verè reus (sicut & miles, qui per fugam militiam deserit) & propter sententiam latam, & poenam inflictam contra ipsum non desinat esse reus. Adde, quod (vt supra dicebam ex Auth. sed hodie, & notat Correa in relect. de immunit. part. 2. n. 9.) nemo hodie etiam per condemnationem ad opus publicum in perpetuum, poenae seruus efficitur.

Thom. Delbene, de Immunit. Eccl. Pars II.

Obiicies secundò ex eodem Cutellio: Canones impertiuntur reis non totalem, sed solum vitæ, & membrorum immunitatem, qua à Prelato Ecclesiae obtemta, Iudici saculari eos tradi volunt, ex cap. id constitutum, §. c. inter alia, quest. 12. ergo.

Respondetur: nego antecedens, qua de re vide infra dub. 31. 37. & 39.

Caterum an, si qui confugit ad Ecclesiam è trirremibus, ibi non ex sententia, sed ex locatione, & conductione addictus erat, gaudere etiam debeat immunitate.

Negat probabiliter Cutellius num. 17. quia tali nec poenae, nec rei confugientis definitio conuenit; quin talis contineri videtur sub dispositione c. metuentes, 17. quest. 4. & l. praesenti, §. fin. C. de his, qui ad Eccles. confug. vbi de famulis cauetur, quod ad praestanda seruitia cogi debeant: ergo, &c. Excipitur tamen nisi cogeretur redire ad remigandum transacto conductionis tempore; quia tunc ille, cum transierit tale tempus, non amplius famulus, vel adscripticius dici potest, sic Cutell. 15. Vide etiam Barbofam de iure Eccles. tom. 2. c. 3. num. 33.

Affirmat autem, & probabiliter etiam, simpliciter Giurba, iuxta ea, quae dicuntur infra, dub. 11.

SECTIO X.

An gaudeat quis, si praestito iuramento de redeundo in carcerem, se recipiat ad Ecclesiam?

SVMMARIVM.

- 1 Carceratus, si praestito iuramento Custodi de redeundo inde confugiat ad Ecclesiam, gaudet immunitate.
- 2 Amplia procedere non solum in carceratione iniusta, veram etiam iusta.
- 3 Peritrium, cum non sit vnum de criminibus exceptis, non tollit Ecclesiae immunitatem.
- 4 Iuramenti relaxatione impetrata, cessat Peritrium.
- 5 Reus qui praestito Iuramento de redeundo ad carcerem, si nolit redire, sed se in Ecclesia defendere, potest Prelatus concedere facultatem, vt habita locatione de impunitate poenae corporalis, ab Ecclesia extrahatur, seu si adsit periculum poenae mortis.

Sequitur quartò, quod etiam gaudeat, si praestito iuramento Custodi carceris de redeundo in carcerem, ad Ecclesiam confugiat. Quod verum est non solum, si carceratio erat iniusta (in quo omnes conueniunt) sed etiam, si erat iusta, & sine rei mortis periculo, quia peritrium (cum non sit vnum de criminibus exceptis, vt dicitur infra dub. 24. sect. 12.) non tollit immunitatem Ecclesiae, & ex alio capite, vt suppono, non erat carceratus pro crimine excepto. Adde, quod forsitan impetrari poterit relaxatio iuramenti, & sic cessabit peritrium. Atque ita ex communi docent Abbas in cit. cap. inter alia, Sylu. verb. Immunitas 3. quest. 3. Angel. §. 19. Couar. 2. var. cap. 20. num. 13. Suarez cap. 11. numero 18. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 9. Fatinacius in append. de immunit. cap. 15. num. 200. & de carceribus, quest. 28. num. 43. Diana part. 3. tract. 1. resol. 37. Ambrosin. cap. 10. num. 12. & Fagundez 2. part. de preceptis Ecclesiae, lib. 4. cap. 4. num. 58. contra Decianum tract. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 21. Cutellium de immunitat. Eccles. lib. 1. quest. 19. num. 4. & seqq. Peregrinum de Immunit. cap. 5. num. 10. Azorium 2. part. lib. 9. cap. 9. vers. quid dicendum, & nonnullos alios apud Couar. & Suar. in locis supra cit.

C 3. Caterum

Cæterum, quod subdit Fagundez loco citat. & docent etiam Couarrun. Syluester, Layman Cutellius, & Suarez *ubi supra* (nempe, quod si reus in tali casu iuste detentus, ad carcerem nolit redire, possit Prælatus concedere facultatem, ut habita cautione de impunitate poenæ corporalis, ab Ecclesia extrahatur; quamvis secus, si talis poenæ morale periculum subesset (mihi cum Gambacurta *lib. 4. cap. 25. num. 20.* non probatur) saltem si custodi carcerum ex tali rei fuga periculum mortis non imminet; quia talis traditio privilegium immunitatis simpliciter (exceptis casibus in iure expressis) reo concessum destrueret. Accedit, quod Gregorius XIV. in sui Constitutione prohibet extractionem fieri, etiam pro quavis pace, & causa: Neque inde fit (ut obiciunt Aduersarij) quod Ecclesia faueat delicto, sed quod faueat delinquenti, ob delictum commissum; præsertim, quia talis non peccat formaliter, quia est in Ecclesia, sed solum quia non reddit, siue sit in Ecclesia, siue alibi, quod materialiter, & impertinenter se habet ad peccatum. Et ex alio capite custos carcerum sibi imputet, si non didicerit cautius agere, sicuti debebat.

SECTIO XI.

An gaudeat clericus comparatiue ad Iudices sæculares.

SUMMARIUM.

- 1 Clericus etiam comparatiue ad Iudices sæculares gaudet immunitate, siue sub sit eorum iurisdictioni, siue non.
- 2 Clericus non debet esse deterioris conditionis, quam laicus.
- 3 Clericus, si non seruet requisita Tridentini, priuatur privilegio personali, non autem locali.

Respondetur, quod gaudeat etiam clericus (si loquamur comparatiue ad Iudices sæculares) siue eorum iurisdictioni non subdatur (quod est certum) siue etiam, si ex defectu alicuius requisiti, subdatur, quia tunc clericus reputatur tanquam laicus, atque adeo non habet esse deterioris conditionis, quam laicus: quapropter licet in tali casu priuetur privilegio personali clericorum, non tamen priuatur privilegio locali sacrorum locorum, iure communi generaliter concessio, etiam laicis. Atque ita ex communi sententia Doctorum docent Nauarrus *cap. 25. num. 12.* Suarez *lib. 3. cap. 10. num. 7.* Genuensis *in praxi, cap. 22. num. 11.* Bonacina *de immunitate quest. 7. §. 3. num. 6.* Filliucius *tract. 15. cap. 6. quest. 8. num. 151.* Gambacurta *lib. 4. cap. 11.* Farinac. *de carceribus, quest. 28. num. 7. & in append. cap. 2. num. 34. & seqq.* Germon. *de sacr. immunit. lib. 3. cap. 26. num. 90. & seqq.* Mar. Italia *lib. 1. cap. 3. §. 1.* Sacra Congregatio Cardinalium, teste Farinacio *citat. capite 2. numero 36. ad fin.* & alij contra nonnullos apud citatos Doctores, præsertim Farinacium *citat. num. 36.* Vide *infra sect. 14.*

SECTIO XII.

An clericus, qui non subditur iurisdictioni Iudicum sæcularium, sed Ecclesiasticorum, gaudeat comparatiue ad Iudices Ecclesiasticos, non quidem in casibus exceptis (in quibus certum est, quod non gaudeat, quia nullibi reperitur hoc speciale privilegium, & pro eis personali quoque per degradationem immunitate exuuntur, uti docent ex communi Suarez *lib. 3. de religion. cap. 10. num. 7.* Farinacius *de carceribus, quest. 28. num. 8. & append. de immunit. Eccles. num. 35.* Barbosa *tom. 2. de iure Eccles. cap. 3. num. 45. vers. Et multo magis*, & Cutellius *de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 20. num. 11. & quest. 23. num. 25.* contra Bernardum Diaz *præf. cap. 123. in fin.*) sed in casibus non exceptis?

SUMMARIUM.

- 1 Clericus, qui non sub sit iurisdictioni Iudicum sæcularium, sed Ecclesiasticorum, non gaudet immunitate Ecclesia comparatiue ad Iudices Ecclesiasticos.
- 2 Immunitas Ecclesia non derogat Potestati Ecclesiasticæ, sicut derogat Potestati Laici.
- 3 Sententia Ecclesiastica contra delinquentem ferri potest in Ecclesia, secus si sit Laicalis.
- Prælatus Ecclesiasticus potest exercere iurisdictionem suam in locis sacris.
- 4 Immunitas personalis debita Clericis non impedit eorum punitionem a Iudice Ecclesiastico.
- 5 Immunitas personalis est maior quam Ecclesiarum asylum, cum Clerici sint Dei templum vinum.
- 6 Iudex Ecclesiasticus citra ullam Ecclesia violationem, potest punire suos subditos Clericos.
- 7 Immunitas Ecclesia ladiuntur quando contra eius Prælati voluntatem, delinquens ibi existens extrahitur.
- 8 Clericus cum extrahitur a Iudice Ecclesiastico, ex voluntate Ecclesie extrahi dicitur.
- 9 Iniuria facta Ecclesia censetur facta Prælato, & e contra.
- 10 Iudex Ecclesiasticus maiorem potestatem habet in Ecclesia, ex qua reus extrahitur, quam Iudex sæcularis.
- 11 In iudicio Ecclesiastico non ita seuerè agitur ad corporis poenam, & publicam vindictam, ad quam euitandam introducta est Immunitas Ecclesiarum, sicuti in sæculari.
- 12 Immunitas Ecclesiarum propriè tantum introducta videtur comparatiue ad Iudices sæculares (quominus scilicet reos ab Ecclesia extrahere possint) non item comparatiue ad Iudices Ecclesiasticos.
- 13 Clericis delinquentis ab Ecclesia extractio Ecclesia nec dedecus, nec irreuerentiam gignit.
- 14 Prælatus Ecclesiasticus tenetur defendere loci sacri immunitatem, cuius est Ordinarius.
- 15 Clericus si ob delicta non posset extrahi ab Ecclesia a suo Prælato, ratio puniretur.
- 16 Constitutio Gregoriana, que reducit antiquos Canones ad unam formam, mentionem facit de laicis, & non de Clericis.
- 17 Ex assumptione opposita Speciei, alterius remotio sequitur.

18 Ecclesiasticus, & laicus, cum duo sint directe contraria, mutuo se emittunt, ita ut admissio vno emittatur alterum.

19 Prælati permittitur etiam in Ecclesiis circa immunitatis violationem, subditos suos punire, ac verberibus afficere, & ideo possunt illos ab Ecclesia extrahere, et loco decentiori puniant.

20 Maius decus, & honor Ecclesia est, quod Ecclesiastici puniantur, ne laicis scandalum generetur.

21 Clericis convenit sanctitas, & maior quam laicis integritas.

22 Pontifex quia in Bulla nullam mentionem fecit de Episcopis, sequitur quod ipsis noluerit hanc suorum Clericorum extractionem prohibere directe, vel indirecte.

23 Loquentium persona semper excepta censetur ex vulgaris iuribus.

24 Religiosorum excessus gravibus poenis puniuntur, qui tamen semper in locis sacris morantur.

1 **R**esponderetur negativè, quia Immunitas Ecclesiæ non derogat potestati Ecclesiasticæ, sicut derogat potestati laicali: ergo, &c. Consequentia patet: antecedens probatur, quia sententia delinquentis Ecclesiastica pronunciari potest in Ecclesia, quamvis non sic laicalis, cap. præceptum 2. quæst. 2. & tradit Gloss. in cap. nullus clericorum 17. quæst. 4. & Abbas in cap. inter alia, num. 13. de immunit. Ecclesiæ, tum quia sicut potest exercere iurisdictionem suam Princeps secularis in locis sibi subiectis, ita etiam debent posse exercere suam Prælati Ecclesiastici in locis sibi subiectis, cuiusmodi sunt Ecclesiæ, & loca sacra: tum quia immunitas personalis debita clericis, non impedit eorum punitionem à Iudice Ecclesiastico: ergo nec impedit immunitas localis, quæ minor est, siquidem immunitas personalis est maior, quam Ecclesiarum asylum, cum sint illi Dei templum vivum, 1. ad Corinth. cap. 5. & tamen illius immunitatis nulla in delictis per Iudicem Ecclesiasticum ratio habetur, quin eos citra ullam Ecclesiæ violationem puniat: tum quia immunitas Ecclesiæ læditur, quando contra eius voluntatem delinquens ibi existeret extrahitur, at cum extrahitur clericus à Iudice Ecclesiastico, ex voluntate Ecclesiæ extrahitur, cum Ecclesia, & Iudex Ecclesiasticus, seu Ecclesiæ Prælati quoad hoc sint idem. Unde iniuria facta Ecclesiæ censetur facta Prælato, & è contra satisfactio facta Prælato censetur facta Ecclesiæ: tum quia Iudex Ecclesiasticus maiorem potestatem habet in Ecclesia, ex qua reus extrahitur, quam Iudex in seculari: tum quia in iudicio Ecclesiastico non ita severe agitur ad corporis poenam, & publicam vindictam (ad quam evitandam introducta est immunitas Ecclesiarum) sicuti in seculari, quapropter Ecclesiasticum iudicium etiam in Ecclesia fieri potest, non sic seculari, vti supra dicebatur: tum denique, quia immunitas Ecclesiarum propriè tantum introducta videtur comparativè ad iudices seculares (quo minus scilicet reos ab Ecclesia extrahere possint), non item comparativè ad iudices Ecclesiasticos, vti rectè notarunt Suarez cit. cap. 10. num. 6. & 23. Azorius tom. 2. lib. 6. cap. 9. quæst. 9. §. quid de pagano, & Layman. lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 10. argum. cap. in ex alia de immunit. Ecclesiæ. & ita habet praxis, & consuetudo, teste Fagundes, Layman, Cutellio, & Peregrino (quæ est optima legum interpretes), & fatentur nonnulli ex Aduersariis in locis infra citandis, & suadet ratio, quia Clerici delinquentes ab Ecclesia extractio, Ecclesiæ nec dedecus, nec irreuerentiam gignit, & sic cessat ratio Canonum, qui aduersariis ipsis fatentibus, non personis, sed locis fauere voluerunt: ergo, &c.

14 Secundò, quia loci sacri immunitatem tenetur defendere Prælati Ecclesiastici illius loci, sed si Cle-

ricus ei subditus gauderet illius loci immunitate, non esset qui Clericum defenderet à Prælato volente illum extrahere, nec esset, qui cognosceret, an debita sit illi immunitas: (nam remittere cognitionem ei, qui prætendit immunitatem, & aduersus quem est immunitas, absurdum videtur:) ergo ne talia absurda sequantur, dicendum est, quod Clericus comparativè ad Iudices Ecclesiasticos immunitate Ecclesiæ non gaudeat.

Tertiò, quia alioquin raro de suis delictis puniri posset Clericus, cum regulariter in Ecclesiis, vel iuxta eas verberetur: & sic eius sequeretur impunitas, contra cap. 2. & c. cum illorum de sent. excom.

Quartò, quia in Constitutione Gregorij XIV. (quæ reducit omnes Canones antiquos ad vnam formam) mentio fit expressa de laicis, & non de Clericis, ibi: Ad vnam tantum formam reducimus, & moderamus, et laicis ad Ecclesias, locaque sacra, & religiosa confugientibus. Item ibi: Volumus, dictaque, & c. ut Curia secularis, eiusque Indices, & Officiales ab Ecclesiis, &c. Laicum aliquem, ut præferunt, delinquentem, &c. Item ibi: Reuocamus omnia privilegia locis concessa extrahendi delinquentes à loco sacro, nulla mentione facta Clericorum: ergo clarè ibi insinuat, Clericos non habere hanc immunitatem comparativè ad Iudices Ecclesiasticos: Ex assumptione enim oppositæ speciei, alterius remotio sequitur, si inter, ff. de ex. ep. rei indicatæ, iuncta Gloss. in verb. directio contrar. in Clement. testib. de testibus: quapropter cum Ecclesiasticus, & laicus duo sint directe contraria, ut in cap. inter alia de immunit. Ecclesiæ, mutuo se emittunt, ita ut admissio vno emittatur alterum. Surd. decis. 24. num. 10. & decis. 92. num. 11. & consil. 211. num. 16. Barbosa axiom. 8. num. 3. & alij passim.

Quintò, ut arguit Abbas loco supra cit. à sufficienti partium enumeratione, quia, ut inquit ipse, Canones locuti sunt de laicis, & ius civile etiam locutum est de suis subditis laicis, nec potuit de Clericis, seu Ecclesiasticis valde loqui, & dispoñere.

Sextò, quia dum permittitur Prælati, etiam in Ecclesiis circa immunitatis violationem subditos suos punire, ac verberibus afficere, per cap. vniuersitas de sent. excommunic. cap. fin. de Regular. cap. præceptum 2. q. 2. & cap. qua fr. me, de appella. non est, cur ut in decentiori loco puniant, ab Ecclesia extrahere illos posse prohibeantur.

Septimò, quia maius decus, & honor Ecclesiæ est, quod Ecclesiastici ad aliorum exemplum, ne laicis scandalum generetur, puniantur, quam quod Ecclesiæ immunitate gaudeant, & non extrahantur: Clericis enim convenit sanctitas, & maior, quam laicis integritas, cap. sacerdotes, 8. dist. 1.

Octauò, quia cum Pontifex Clericos Urbis ratione sui Lateranensis Episcopatus, ac reliquos omnes sibi subditos coercere possit, neque in hac Bulla de Episcopis locutus fuerit, sequitur, quod neque Episcopis, & multo minus sibi, suorum subditorum extractionem directe, vel indirecte prohibere voluerit, loquentium enim personæ semper exceptæ censentur, ex vulgaris iuribus per Surdum consil. 47. num. 19. Gambacurtam lib. 5. cap. 43. num. 2. & seqq. Pheb. decis. 113. n. m. 12. lib. 2. & Modernum de iure belli, lib. 2. cap. 4. num. 12. Siquidem nemo in seipsum, nisi in specie statuit, quinimò nec in specie, ut in l. penult. ff. de recept. arbit. quapropter cum sæpe de membrorum, ac vitæ integritate ab Ecclesiasticis impetranda in citatis de immunitate Canonibus agatur, nunquam tamen de indulgentia per ipsosmet, vel per Pontificem disponentem impertienda mentio fit (quemadmodum Abbas, & Abbatis sequaces rectè considerant) ut hinc manifestum fiat, quod loquentis persona in dispositione non veniat.

Atque ita ex probabiliore, licet non communiori sententia Doctorum, docet Abbas in cit. cap. inter alia, de immunit. Eccles. num. 13. ex eo, quia si recte penduntur Canones, semper in iis mentio fit de laicis, cap. reum, cap. constituimus 17. quest. 4. cit. cap. inter alia, &c. & ex auctoritate Glossæ id tenentis in cap. nullus clericorum, 15. quest. 4. & ex Clem. 1. de priuil. & cap. non solum, de regul. iuris, ubi Religiosorum excessus grauib. pœnis puniuntur, qui tamen semper in locis sacris morantur: ita etiam docent Syluester verb. Immunitas, num. 7. Armilla num. 10. Rosella num. 9. Nauar. cap. 25. num. 22. Remigius de Gonny de immunit. Eccles. fallentia 21. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 11. (qui testantur, ex vi consuetudinis ita seruari in praxi.) Item Suarez lib. 3. cap. 10. num. 5. & seqq. Decianus tract. crimin. lib. 3. cap. 28. num. 14. Genuesis in prax. Archiepisc. cap. 22. in fin. num. 11. Lopez part. 2. cap. 285. Azor. part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 9. Portel. verb. Immunitas Ecclesiastica, num. 13. Homobon. part. 2. tract. 11. cap. 12. quest. 26. suppos. 3. Tanner. in 2.2. disput. 9. quest. 8. dub. 1. num. 16. Ricc. part. 3. decis. 172. Peregrin. de immunit. cap. 12. num. 3. Megalius in 3. part. lib. 4. cap. 2. num. 34. Fagundez de preceptis Ecclesiæ, precept. 2. lib. 4. cap. 4. num. 52. Villadieg. in Polit. cap. 3. num. 213. Heuia in Curia Philip. part. 3. §. 12. num. 17. Bellettus part. 1. tit. 3. §. 15. num. 1. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 24. Rodriguez tom. 2. qq. Regul. quest. 50. art. 4. Filliucius tract. 15. cap. 6. quest. 8. num. 151. & Bonacina disput. 3. de primo Decalog. precept. quest. 7. & de immunit. §. 3. num. 7. contra Couarru. 2. var. cap. 20. num. 16. Diaz pract. c. 115. Tuschum verb. Ecclesiæ, concl. 9. num. 17. & conclus. 11. num. 27. Romanum consil. 226. & 834. Zerol. in prax. Episc. part. 1. §. Immunitas Ecclesiastica, vers. 8. Monticellum in prax. crimin. regul. 12. num. 18. Duardum in Bull. Cœne, lib. 2. can. 15. quest. 16. num. 13. Gambacurtam de immunit. lib. 4. cap. 11. num. 9. Gutierrez pract. qq. Ciuil. quest. 3. num. 1. (qui ait, sententiam suam veriorē esse in puncto iuris, etsi fateatur, priorem seruari in praxi.) Item contra Ambrosinum de immunit. c. 12. num. 3. Clarum in pract. §. fin. quest. 30. Decianum lib. 6. cit. cap. 26. num. 1. Barbosa in collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 6. num. 14. & de uniu. iur. Eccles. tom. 2. c. 3. num. 135. & seqq. Lotterium de benef. tom. 1. lib. 1. quest. 13. n. 113. Farinacium de carcerib. quest. 28. num. 7. & in Append. de immunit. cap. 2. num. 34. Mar. Ital. tract. de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. (qui dicunt, opinionem, quam ipsi tradunt, esse communem, etsi fateantur, opinionem oppositam esse vñ receptam.) Item contra Dianam part. 1. tract. 1. resol. 24. Lezanam verb. Immunitas, n. 6. Salgad. de protectione Regiæ, tom. 2. part. 2. cap. 4. n. 115. Lol. lit. P. tom. 1. Bobadillam in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 57. in gloss. lit. P. (ubi contendit opinionem suam esse veriorē, & communiorē,) & contra Petrum Cenedum quest. 42. qui asserit, quod Iudex Ecclesiasticus extrahens ab Ecclesiæ reum Clericum, sine licentia Summi Pontificis, in criminibus non exceptis, incurrat pœnas, & censuras latas contra violantes immunitatem Ecclesiarum.

Difficultates, earumque solutiones.

SYMMARIUM.

- 1 Sacri Canones concedentes immunitatem loquuntur generaliter, & sine limitatione, sed comparatiue ad Iudices seculares tantum.
- 2 Clericus delinquens si confugiat ad Ecclesiam, duplici titulo eximitur à laicali iurisdictione, & ratione personæ, & ratione loci.
- 3 Generalis locutio comprehendit solum omnia eiusdem generis, seu speciei, non verò etiam id, quod non

solum est diuersum, sed etiam oppositum.

- 4 Summi Pontifices, ubi volunt includere Clericos, & laicos, eos speciatim exprimunt.
- 5 Generalis locutio non includit eos, qui speciali nota digni sunt, quales sunt Clerici.
- 6 Item non includit eos qui speciales ob causas ex generali dispositione eximi debent, nec eos, de quibus loquens in specie loqui deberet, nec eos qui probabiliter in illa dispositione venire non deberent.
- 7 Priuilegium ratione loci concessum, ex qualitate personarum metiri non debet, nec in ordine ad ipsam personam ratio haberi.
- 8 Exempta Ecclesiæ, licet persona omnes ad eam pertinentes exempta censeantur, non tamen id etiam ad Curatum seu Parochum extenditur.
- 9 Locus sacer dicitur proprium Iudicis Ecclesiastici territorium, unde ex captura Clerici in eo, non sequitur Ecclesiæ irreuerentia.
- 10 Clerici, licet non gaudeant dicto immunitatis priuilegio comparatiue ad Iudices Ecclesiasticos, non propterea sunt deterioris conditionis, quam laici, & si sunt, non sunt per se, sed per accidens.
- 11 In predictis attendi debet non utilitas vnius Clerici tantum, sed totius status Clericalis.
- 12 Multa bona prestantur inuitis, quando eorum consultiur utilitati, non voluntati, quia ipsi inueniuntur sibi inimici.
- 13 Religiosi, qui sui commodi gratia existimationem proprii ordinis per implorata iudicia denigrant, ac proiiciunt, vocantur ingrati.
- 14 Declaratio Cardinalium quod Clerici confugientes ad Ecclesiam gaudeant immunitate, non constat authenticè, & facit tantum opinionem satis probabilem: idem dicit de pluribus aliis similibus declarationibus.
- 15 Ecclesiæ est domus Clericorum, at in domo propria non decet quempiam capi, & vinculis alligari, secus à superiore domus.
- 16 Nullus Clericorum seruum, vel discipulum suum ad Ecclesiam confugientem extrahere audeat, vel flagellare presumat: quod si fecerit, donec dignè peniteat, à loco, cui honorem non dedit, segregetur.
- 17 Canon citatus prohibet immoderatam castigationem serui, vel discipuli, non autem moderatam, quæ in Ecclesiæ fieri potest.
- 18 Canon citatus loquitur in ordine ad extrahendum laicum, non autem Clericum, & de extrahente, qui non sit superior Ecclesiæ.
- 19 A precepto negatiuo, & limitante affirmatiua dispositio elici non potest.
- 20 Constitutio Gregoriana disponit ne laici, & seculares magistratus aliquid possint contra Clericos, quo fit et nihil de Clericis, aliisve sanore Ecclesiasticorum iudicum positum constitutum sit.
- 21 Expressio, & specialis locutio eorum, quæ tacitè insunt, quando ad maiorem claritatem, & euidentiā fit, non vitiat, neque aliquid addit, licet dubietatem tollat.
- 22 Ratio constitutionis Gregorianæ, quod sit directæ ad iudices laicos, patet ex dictæ clausula verbis.
- 23 Clerici confugientes ad Ecclesiam sequuntur opinionem oppositam, quæ est etiam satis probabilis.
- 24 Ratio, cur Clerici non gaudeant immunitate, est status diuersus à laicis, in quibus magis excusabilia sunt delicta, quam in Clericis.
- 25 Legislator tenetur legem suam seruire, quando materia legis est communis.

Dices, cap. inter alia, cap. id constituimus, & cap. de finit. cap. si quis contumax, & cap. si quis inuentus 17. quest. 4. loquuntur de hoc immunitatis Ecclesiæ priuilegio

privilegio generaliter, & sine limitatione: ergo non est, cur ad solos laicos restringatur, *l. de pretio, ff. de publiciana*; alioquin Clerici essent deterioris conditionis, quam laici: tum quia dictum privilegium non tam videtur personale, quam locale, id est, quod concedatur personis ratione loci: sed locus est communis laicis, & Clericis, quin magis proprius Clericorum: ergo, &c.

Respondetur ex dictis: Concedo totum, iura scilicet loqui de hoc immunitatis privilegio generaliter, & sine limitatione, sed adversus iurisdictionem secularem, seu comparativè ad Iudices seculares tantum, ita ut si Clericus delictum committat, & ad Ecclesiam confugiat, duplici titulo à iurisdictione seculari eximatur, primo ratione personæ, secundo ratione loci.

Accedit, quod ex *litem apud Labeonem, ff. de iureiur. & ex cap. si sententiam, de sent. excommunic. in 6.* generalis locutio comprehendat solum omnia eiusdem generis, seu speciei, non verò etiam id, quod non solum est diversum, sed etiam oppositum, quales sunt inter se Clerici, & laici, quorum unus expressis, alteri censetur remoti, & excepti, ut in *cap. duo sunt, 12. q. 1.* Vnde Summi Pontifices, ubi volunt ambos includere, de ambobus loquuntur, *cap. ex parte, de privileg. & cap. 1. de prebend. & docent communiter Doctores*, quos citat, & sequitur *Lel. Zeech. de Republ. Eccles. lib. 1. c. 23.* At in hac specie, ut supra dicebam, & videre est apud Canones, & Gregorianam, de laicis solis locuti sunt: ergo, &c. Ut omitam, quod generalis locutio eos, qui speciali nota digni sunt, quales sunt Clerici, non includat: item nec eos, qui speciales ob causas ex generali dispositione eximi debent: item nec eos, de quibus loquens, in specie loqui deberet, ut seipsum ad aliquid obligaret: item tandem nec eos, qui probabiliter in illa dispositione venire non deberent, ut patet ex vulgatis limitationibus, quas asserunt Doctores in *cap. 1. c. 23. in cap. Quintavallis, de iureiur. cap. 21. de officio Vicarij in 6. & l. in obligatione generali, ff. de pignor.*

Accedit secundo, quod licet privilegium ratione loci concessum ex qualitate personarum metiri non debeat, nec in ordine ad ipsum personæ ratio haberi, iuxta Doctrinam Bartoli in *leg. cunctos populos, Cod. de summa Trinit. & fide Cathol. & in l. fin. Cod. de testam. & Bald. in l. si non speciale, Cod. eodem*, quam sequuntur communiter Doctores: non tamen hæc Regula sit ita absolute vera, quin manente realitate privilegij persona aliqua excludi possit, ut expresse habetur in *cap. per exemptionem, de privileg. in 6.* ubi exempta Ecclesia, licet personæ omnes ad eam pertinentes exemptæ censentur, non tamen id etiam ad Curatum, seu Parochum extenditur, cum hic ratione officij, speciali quadam ratione ordinario subesse censetur, & sic in facta loco exemptionis concessione non includatur, quod ibi quamplures ad regulæ in oppositum adductæ declarationem adnotarunt: ergo, &c.

Ut omitam, quod per hoc ipsum Clerici ab immunitate excludi debeant, quoniam ex eorum per Ecclesiasticos Iudices captura non sequitur loco sacro irreverentia, cum Ecclesia sit proprium Iudicis Ecclesiastici territorium, ubi ius ille dicit, & subditos puniat, *cap. universitas, de sent. excommunic.* Iudicia enim huiusmodi omnia, & citra sanguinem, in Ecclesia ab Episcopo rectè peraguntur, secularia non item: cessante verò loci sacri ratione nullus in hoc casu personæ fauor attenditur, quia prævalere huic debet bonum correctionis, & emendationis, ut delinquens fiat melior, utque ceteri metu certa punitionis perterriti, non delinquant: nam si Episcopus eos in ipsa Ecclesia corrigere potest, non est, cur ad id ipsum agendum alibi decentius ab Ecclesia extrahere non possit.

Accedit tertio, quod Clerici per hoc non sint laicis deterioris conditionis per se, sed ad summum solum per accidens, quod non est mirum, cum attendi debeat non utilitas unius Clerici personæ, sed potius status Clericalis; cui valde prodest, si paucorum exemplo reliqui deterreantur, sciendo, quod pro delictis Ecclesiarum asylo participes non sint, sed capi, & puniri à suis superioribus possint: quod etiam prodest ipsis Clericis, quoad disciplinam Ecclesiasticam: quapropter etiam ex hoc capite hæc immunitas ipsis iuste denegatur, ita ut si de hac re conquerantur, iniuste conquerantur, iuxta illud D. Augustini *cap. 72. Enchirid.* ut etiam nolentibus remedia, si proficua sint, præstentur: *Multa enim, inquit ille, bona præstuntur iniustis, quando eorum consultiur utilitati, non voluntati, quia inveniuntur sibi inimici.* Vnde rectè Laurentius de Peirinis *tract. de subdito, cap. 20. fol. 114.* vocat ingratos Ecclesiasticos, præcipue Religiosos, qui sui commodi gratia, exultationem proprii Ordinis per implorata iudicia denigrant, ac proiciunt.

Instabis primo, extat Cardinalium declaratio (quam ex Barbosa in *Collectan. Bullar. verb. Immunitas*, refert Diana *part. 3. tract. 1. resol. 35.*) quod scilicet Clerici confugientes ad Ecclesiam immunitate gaudeant: ergo.

Respondetur, quod de illa non constat authenticè: & sic quod faciat solum opinionem, quamvis satis probabilem. Idem dico de alia declaratione Sacre Congregationis Episcoporum in vna Tropiensi, die 29. Januarij 1617. ubi dicitur, quod gaudere immunitate debeant Clerici, qui post delicta patrata ad Ecclesias confugiunt, extra casus in Bulla Gregorij XIV. comprehensos, cum in hoc casu opinio Abbatis communiter sit reprobara. Idem etiam dico de alia declaratione eiusdem Sacre Congregationis, die 17. Augusti 1618. ubi tamen non ita strictè, sed aliquantulum laxius dicitur, quando non possint Clerici ab Ecclesia extrahi, præterquam in casibus degradatione dignis, si secus fiat, restituantur Ecclesiæ.

Instabis secundo, Ecclesia est domus Clericorum, at in domo propria non decet quempiam capi, & vinculis alligari, *l. plerique, ff. de in ius vocando, & l. memo, ff. de reg. iuris*: ergo.

Respondetur, distingo minorem: in domo propria non decet quempiam capi, & vinculis alligari, ab eo, qui non sit superior illius domus, concedo; ab eo, qui sit superior illius domus, nego: quapropter, cum Episcopus sit superior Ecclesiæ, poterit Clericum ibi capere, & vinculis alligare, & sic retorquetur argumentum.

Instabis tertio, in *cap. nullus 17. quest. 4.* dicitur, quod nullus Clericorum servum, vel discipulum suum ad Ecclesiam confugientem extrahere audeat, vel flagellare præsumat, quod si fecerit, donec dignè poeniteat, a loco, cui honorem non dedit, segregetur: ergo si dominus servum, & magister discipulum non potest ab Ecclesia extrahere, & ad correctionem punire, neque poterit Iudex Ecclesiasticus Clericum.

Respondetur, quod ibi prohibeatur immoderata castigatio servi, vel discipuli, non item moderata, quam in Ecclesia fieri posse, probat Gloss. *ibi*, & nos dicebamus *supra*. Adde, quod textus loquitur in ordine ad extrahendum laicum, non item Clericum, & de extrahente Clerico, qui non sit superior Ecclesiæ, & propria auctoritate extrahat, quia talis non habet iurisdictionem in Ecclesia, non autem de extrahente Clerico, qui sit superior Ecclesiæ, vel si non est superior Ecclesiæ, extrahat auctoritate eius, qui sit superior Ecclesiæ.

Instabis quarto: Clausula ipsa excipiens à generali Bullæ dispensatione seculares, Clericos, vel cuiuscumque

que Ordinis, aut militiæ regulares ostendit, in casibus ibi relatis, quin imò indistinctè in omnibus illos immunitate gaudere: ergo.

Respondetur; nego antecedens, quia in ea Pontifex id non agit, ut quid de illis delinquentibus, & confugis faciendum sit, statuatur, sed in prædicta dispositione inclusos esse abnegat, quod licet per laicorum expressionem obtinere potuisset, voluit tamen expressius exprimere, ne id laici Magistratus vigore facultatum (in hoc non derogatarum) exercere possent prætenderent, præcipiens, ne illis (etiam in casibus in constitutione expressis) contra eius generis homines vterentur, à quo negante, & limitante præcepto affirmatiua dispositio elici non potest, cum in casu valde remoto Pontifex processerit, ut in *l. que, ff. de verb. oblig.* ibi: *Extrinscis, & nihil ad præsentem actum pertinentia pro superuacuis habebuntur*, &c. nam tota illa oratio ad laicos Magistratus dirigitur, ut in suis subditis ea omnia, quæ in Bulla dicta sunt, experiantur, ne putarent id ipsum sibi contra Clericos licere, quo fit, ut nihil de Clericis, aliisve fauore Ecclesiasticorum iudicium positiuè constitutum sit, ex *cap. duo sum 112. quest. 1. & in l. Miles, in princip. ff. de legat. 2.* & ex Baldo *conf. 405. præsupposita, vers. non obstant illa verba, lib. 4.* Cast. *conf. 252. viso puncto, col. 2. in princip.*

21 *lib. 1. & Barbosa axiom. 73. num. 17.* Expressio siquidem, & specialis locutio eorum, quæ tacite inerant, quando ad maiorem claritatem, & euidenciam sit, non vitatur, neque aliquid addit, licet dubietatem tollat, *l. quæsitum est, §. si quis fundum, ff. de fund. instr. ibi: Sed potius ex abundanti adiectum, l. conditiones, quæ extrinsecus, vbi Gloss. ff. de condit. & demonstr. l. pediculis, §. Labeo, ff. de aur. & argent. legat. l. insula, §. 1. & l. testamentum, Cod. de testam.* Quod autem oratio ad iudicem laicum directa fuerit, patet ex dictæ clausulæ verbis: vbi postquam præcepisset Pontifex, ne Curia sæcularis in spiritali questione hæresis (licet à factorum immunitate exclusum crimen illud fuisset) se intromitteret, sequitur præcipiendo, ut idem de personis Ecclesiasticis seruandum sit, etiam in casibus in illa expressis: quod si, ut supra dicebatur, nullatenus Clerici, minusque Religiosi, in Canonibus expriman-
tur, quin neque comprehendi possint, sed potius ex eis expellantur, cum à laicis per oppositam speciem contradistinguantur, sequitur, quod idem de Clericis, & Religiosis dici non possit.

Hinc non obstat, si dicas: Constitutio Gregoriana facultatem extrahendi Clericos laicis iudicibus detrahit: ergo Clericos ad Ecclesiam confugere solitos innuit. Item Ecclesiasticis iudicibus id permittit in casibus exceptis: ergo negare videtur in non exceptis: 23 patet enim ad hæc facile responsio ex dictis. Ut omit-
tam, quod si Clerici ad Ecclesiam confugere sunt soliti, id faciant sequendo opinionem oppositam, quæ est etiam satis probabilis.

Instabis quintò. Clericus si extra Ecclesiam delinquat, ac inde ad Ecclesiam confugiat, habetur ac si quilibet laicus deliquerit: ergo.

Respondetur, quod siue Clericus deliquerit in Ecclesia, siue extra, non est hæc ratio, cur is immunitate 24 non gaudeat, sed relatæ per nos supra, quæ respiciunt personam, & statum totaliter diuersum à laicis, in quibus magis excusabilia sunt delicta, quam in Clericis, *cap. cum ab omni 10. de vit. & honest. Cler. & cap. fin. eod. tit.*

Instabis sextò. Legislator tenetur legem suam seruare, *cap. cum omnes, de constit. ibi: Patere legem, quam tu ipse tuleris*: ergo etiam Ecclesiastici tenentur legem de immunitate ab Ecclesia latam seruare.

Respondetur distinguo antecedens: Legislator tenetur legem suam seruare, quando materia legis est communis omnibus, concedo: quando non est com-

munis omnibus, nego: ita est in casu nostro; quia, 25 sicuti supra dicebam, extractio à locis sacris non est inducta contra potestatem Ecclesiasticam, sed contra sæcularem: nam cum de iure communi nemo possit exercere iurisdictionem in alieno territorio, merito Pontifex sæcularibus interdixit iurisdictionem in Ecclesia exercere, extrahendo ad illam confugientes, quam tamen facultatem Ecclesiasticis Prælati in suis Ecclesiis id faciendi non ademit, cum illa ad ipsorum quasi territorium pertineant.

SECTIO XIII.

An gaudeat seruus comparatiuè ad dominum?

SUMMARIUM.

- 1 *Seruus, licet comparatiuè ad iudicem gaudeat immunitate, tamen non gaudet comparatiuè ad dominum.*
- 2 *Seruus postquam Clericis iuramentum præstiterit dominus de eius immunitate, ad seruitium domini sui redire compellitur, etiam inuitus, alioquin à domino poterit occupari.*
- 3 *Iuramentum domini videtur sufficiens ad securitatem serui quando delictum est leue, at si delictum fuerit graue, regulariter iuramentum non sufficit.*
- 4 *Prælati Ecclesiastici non obligantur domino seruum suum tradere quando delictum est graue, sub simplici iuramento, sed tenentur dare maiorem securitatem.*
- 5 *Dominus recusans dare maiorem securitatem pro serui immunitate, compellitur ad eum vendendum, quia tunc non debet domino tradi.*
- 6 *Si seruus armatus irruat in Ecclesiam, & ibi mutilat, vel occidit, est extrahendus, quia tunc immunitate non gaudet.*

Respondetur, quod seruus, quamvis comparatiuè 1 ad iudicem gaudeat immunitate Ecclesiæ, ut supra dicebam, quia comparatiuè ad illum qualitas seruitutis per accidens se habet; tamen comparatiuè ad dominum non gaudeat: & probatur, quia Innoc. III. in *cap. inter alia, §. si verò seruus, de immunit. Eccles.* ait, quod postquam de immunitate serui dominus 2 eius Clericis iuramentum præstiterit, ad seruitium domini sui redire compellitur, etiam inuitus, alioquin à domino poterit occupari. Idemque habetur *l. presenti, §. fin. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt.* Quod tamen locum habet, si delictum serui fuerit 3 leue: tunc enim per iuramentum præstitum videtur sufficiens securitas seruo dari, & periculum irregulæ correctionis euitari. At si delictum fuerit graue, regulariter iuramentum non sufficit, quapropter securitatem aliam maiorem debet dominus dare (aliàs non obligabitur Prælati Ecclesiastici seruum domino 4 tradere, sicuti rectè docet Gloss. in *cit. l. presenti*, & in *Authent. de mandatis Principum, §. publicorum*, & Suar. *lib. 3. cap. 10. num. 2.* Azorius 2. part. *lib. 6. cap. 9. quest. 9.* in *fin.* Duard. in *Bull. Cæn. lib. 2. can. 15. quest. 16. num. 14.* Farinacius in *append. de immunit. cap. 4. n. 76.* Gutierrez *præf. qq. civil. quest. 1. num. 1. & 18.* & Anastas. Germon. *de sacr. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 55.* quam securitatem maiorem si dominus noluerit, vel non potuerit dare, 5 compelli debet seruum vendere, & non debet seruus domino tradi, §. *fin. Instit.* quibus alienare licet, vel non; & docet Gloss. in *cit. l. presenti*, & in *cit. Authent. de mandatis Princip. Abb. in cap. inter alia, n. 23.* Butrius *ibid. num. 16.* Decian. *lib. 6. cap. 26. num. 6.* & alij apud Farinacium

rinacium loc. *suprà* cit. n. 69. Vide etiam Cutellium de immunit. *Eccles.* lib. 1. q. 1. n. 9. & quæ dicuntur *sect.* 15.

Oblitici, in *serui*, C. de his qui ad *Eccles.* conf. dicitur, quod si *seruus* armatus in *Ecclesiam* intrat, statim fit extrahendus, vel domino danda facultas illum extrahendi: ergo.

- 6 Respondetur cum Angelo *verb.* Immunitas, num. 12. id intelligendum esse cum cautione prædicta iuris Canonici, promissa scilicet, vt *suprà*, impunitate *serui*, dummodo non intrat in *Ecclesiam*, & ibi mutilat, vel occidat, quia tunc absque dubio extrahendus est, vt potè immunitate *Ecclesiæ* non gaudens, vt *infra* dub. 19. dicitur.

SECTIO XIV.

An gaudeat Clericus, saltem in aliquo casu, tam comparatiuè ad Iudicem sæcularem, quam Ecclesiasticum?

SVMMARIVM.

- 1 Clericus dimisso habitu, modo sit tantum in minoribus, gaudet immunitate.
- 2 Clericus sine requisitis prescriptis à Concilio Tridentino *sess.* 23. cap. 3. reputatur vt laicus, & sic non debet esse deterioris conditionis.
- 3 Clericus gaudens privilegio fori, si committat delictum, ob quod iudici sæculari tradendus est, extrahi potest ab *Eccle.* iudice, & iudici sæculari tradi.
- 4 Crimina, ob quæ reus Clericus deponendus est, & iudici sæculari tradendus, excepta esse solent.
- 5 Clericus extrahi non debet ob crimen non exceptum, vel si extrahatur, Curie sæculari non est tradendus.

1 Respondetur, quod Clericus (in quibus casibus Iudex sæcularis eum capere potest, si scilicet in minoribus existat, & beneficiatus non sit, nec habitum, & tonsuram gestans, alicui *Ecclesiæ*, iuxta Tridentinum Concilium *sess.* 23. cap. 6. deseruiat (immunitate *Ecclesiæ* gaudeat, itavt nec à Iudice sæculari, nec Ecclesiastico extrahi possit, quia Clericus in tali casu reputatur vt laicus, & sic non debet esse deterioris conditionis, quam laicus. Vide *suprà* *sect.* 11.

2 An autem, si Clericus gaudens privilegio fori committat delictum, ob quod Iudici sæculari tradendus est, ab Ecclesiastico Iudice extrahi possit, vt Iudici sæculari tradatur.

3 Respondetur affirmatiuè, quia crimina, ob quæ reus Clericus deponendus, & Iudici sæculari tradendus est, excepta esse solent, itavt in ipsis cesset immunitas Ecclesiastica.

4 Caterum, si crimen aliquod sit, quod ab Ecclesiastica immunitatis defensione non excipitur, & nihilominus ob id Clericus incorrigibilis Iudici sæculari tradi possit, tunc Iudex Ecclesiasticus, vel illum extrahere non debet, vel si extrahit, Iudici sæculari tradere non potest.

SECTIO XV.

An gaudeat Religiosus in ordine ad Prælatum Religionis?

SVMMARIVM.

- 1 Religiosus si delinquat, non gaudet Ecclesiæ immuni-

tate, & sic à Prælato Religionis ab Ecclesiæ extrahi potest.

- 2 Religiosi gaudent Ecclesiæ immunitate, si ita gaudent Clerici, & sic nunquam de delictis suis à superioribus puniri possent, cum semper sint in Monasteriis immunitatem habentibus.
- 3 Religiosis immunitas convenire non potest, nec de iure Cæsareo, nec de iure Pontificio.
- 4 Religiosi attentis votis solennibus non veniunt appellatione liberorum, sed *seruis* equiparantur, ideo suis superioribus tradi debent.
- 5 *Servus*, siue ius Canonicum, siue ius Civile spectetur, ad *seruitutem* reuocari potest.
- 6 Religiosi quod gaudeant immunitate in Ecclesiis non suorum Monasteriorum affirmant Gambacurta, & Petrus Cenedus, secus si à superiore eis tantum imponenda sit poenitentia paterna.
- 7 In sententia dictorum si superior ad iniungendas poenas ultimas extraheret Religiosum ab Ecclesiæ alterius Ordinis, violaret immunitatem, & censuræ latus contra violantes incurreret.
- 8 Religiosi sic extracti non tenentur ad interrogationes factas respondere.
- 9 Religiosus in Ordine ad Prælatum Religionis, quod non gaudeat Ecclesiæ immunitate, simpliciter dicendum est.
- 10 Praxis, & consuetudo obtinent, quod Religiosi pro suis criminibus cognoscantur tantum à Prælati Religionum, etiam de mandato Summi Pontificis.
- 11 Religiosus committens apostasiam, & quodcumque aliud delictum, etiam non exceptum, non gaudet immunitate, ita vt à suo superiore ab Ecclesiæ extrahi non possit, & puniatur in foro etiam iudiciali, secundum sacros Canones, contra plures Doctores.
- 12 Limitatur quod non gaudeat in Monasteriis, & Ecclesiis sui Ordinis.
- 13 Amplia secundum Auctorem, quod absolue non gaudeat.

1 Respondetur, quod Religiosus è contra, si delinquat, immunitate Ecclesiæ non gaudeat, & consequenter à Prælato Religionis ex Ecclesiæ extrahi possit. Atque ita docent Doctores *suprà* citati, illi qui tenent, quod Clerici immunitate Ecclesiæ non gaudeant, ad quam sententiam confirmandam.

Rectè subdunt primò, quod, si Clerici gaudent, gaudent etiam Religiosi, & sic nunquam isti de delictis suis à suis superioribus puniri, & detrudi in carcerem possent, cum fere semper, & Moniales semper sint in Monasteriis immunitatem habentibus: sed hoc est absurdum: ergo & absurdum est illud, vnde hoc sequitur; quapropter dicendum, quod nec Clerici, nec Religiosi immunitate Ecclesiæ gaudeant.

Rectè subdunt secundò, quod immunitas Religiosis convenire non possit, neque ratione iuris Cæsarei (à quo etiam immunitas Ecclesiarum dimanavit) siue potestatis, siue intentionis effectus; neque ratione iuris Canonici, cum Pontifex in cap. inter alia, de immunit. *Eccles.* distinguat duo hominum genera, ibi: Iuxta sacrorum statuta Canonum, & traditiones legum civilium, ita duximus distinguendum, quod fugiens ad Ecclesiam, aut liber, aut *seruus* existat: & qua distinctione adhibita, priores in exceptis aliquibus criminibus, obtentis prius membris, & vita, præcipiat extrahendos; posteriores autem immunitate præstita, dominis vel inuitos tradi: quare cum Religiosi, attentis votis solennibus, appellatione liberorum non veniant, sed *seruis* equiparentur, consequens est, quod ex vi huius textus superioribus suis tradendi sint, præsertim quia *seruus*, siue ius Canonicum, siue ius Civile spectetur.

spectetur, ad seruitium reuocari potest, vt *supr. sect. 13.* dicebamus, & habetur in *Can. 34. id. constitutum*, 17. g. 4. & *can. prolium*, 20. g. 3. & l. 4. & 6. §. *sanè si serum*, *Cod. de his qui ad Eccles. confug.*

Atque ita in specie docent Silu. *verb. Immunitas* 3. §. 3. n. 2. *Fagundez de preceptis Eccles. precept. 2. lib. 4. c. 4. n. 52.* Cutell. *de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 23. & 25.* Riccius *p. 3. decis. 172. n. 6.* (vbi sic in Curia Archiepiscopali Neapolitana decusum fuisse testatur.) *Suar. lib. 3. c. 10. n. 6. Megal. in 3. p. lib. 4. c. 2. n. 6. & Peregrin. de immunit. c. 12. n. 3. dub. 3. contra Gambacurt. lib. 4. cap. 11. n. 10. Petr. Cened. quest. 42. & Dian. p. 1. tract. 1. resol. 25.* Quamvis hi duo Doctores fateantur, quod Religiosus immunitate Ecclesie non gaudeat in Ecclesia proprij Monasterij, vbi delinquit, etsi tamen id non concedat Gambacurt. nisi solum in casu, quo Superior procederet ad poenitentias salutare in iungendas in foro paterno, ne Religionis vniuersum statutum peruertatur, non item, si procederet ad in iungendas vltices poenas.

7 Canonum in foro iudiciali, adeo vt si hoc faciant Superiores, incurrant illi, inquit ipse, poenas, & censuras latas contra violantes immunitatem Ecclesiarum, & Religiosi extracti non teneantur ad interrogationes factas respondere.

8 At simpliciter dicendum est, quod Religiosus in ordine ad Prælaturam Religionis immunitate Ecclesie non gaudeat, non solum propter rationes supra adductas, quod scilicet Clerici non gaudent immunitate Ecclesie, sed etiam quia alioquin nunquam Religiosus aliquis puniri posset, & sic corrueret disciplina regularis: & præterea, quia sic habet quotidiana praxis, & consuetudo à Summis Pontificibus approbata, cum quotidie Summi Pontifices ex appellatione causarum ad Urbem videant Superiores Regularium contra illos processum formare, & sententiam ferre de delictis in Monasterium commissis, & tamen id non reprobent, sed potius approbent, & confirmant; propter quam rationem descendunt in nostram opinionem Mar. Italia *de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. & lib. 5. §. 6. n. 119.* & Diana *cit. resol. 25.*

11 Hinc sequitur, quod si Religiosus apostasiam (idemque dico de omni alio delicto, etiam non excepto: nam de exceptis nulla est difficultas) committat, Ecclesie immunitate non gaudeat; ita vt à suo Superiore ab Ecclesia extrahi possit, vt puniatur in foro etiam iudiciali secundum rigorem Canonum. Atque ita in terminis docet præter alios Lezana *verb. Immunitas Eccles. n. 16.* Peregrin. *de immunit. c. 12. n. 16.* & Cutellius *de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 23.* contra Bobadillam in *Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. n. 57.* (qui citat Rebuffum, & Decianum,) & contra Mar. Italia *de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. n. 17. & c. 5. §. 6. n. 114.* qui testatur, apostatam quandam à Religione fuisse restitutum Ecclesie, à qua fuerat extractus, & contra Farinac. in *append. de immunit. c. 13. n. 169.* Duardum in *Bull. Canes. lib. 2. Can. 15. g. 16. n. 5.* Barbof. *de iure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 45.* Trullench. in *Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 2. n. 2. & 3.* & Dian. *part. 1. tract. 1. resol. 23.* qui sententiam negatiuam sequuntur, quamvis, illam limitando, fateantur, quod non gaudeant in Ecclesiis, & Monasteriis eiusdem Religionis, à qua apostatauit, & sic quod ex his locis extrahi quidem possit, etsi non ex aliis. Sed quod dixi absolute, scilicet quod in omnibus Ecclesiis, & Monasteriis non gaudeat, & sic quod absolute ex omnibus Ecclesiis, & Monasteriis extrahi possit, est probabilius, præsertim cum semper videatur esse eadem ratio.

DUBITATIO XI.

An, & quid dicendum sit in causis ciuilibus?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIUM.

- 1 Immunitas Ecclesie locum habet in causis ciuilibus, ita vt si debitor ad illam confugiat, gaudeat immunitate, nam concessa est de iure ciuili.
- 2 Debitor ob ciuilia debita ad Ecclesiam confugiens per se, vel per procuratorem in iudicio comparere potest.
- 3 Debitore recusante comparere in iudicio modo prædicto, potest Index post solennium edictorum citationem, apprehensis bonis ipsius, creditoribus satisfacere.
- 4 Ecclesia approbat leges ciuiles, quæ Ecclesiarum immunitati à se statuta non præiudicant.
- 5 Immunitas debitoribus concessa est non solum à iure ciuili, sed etiam à iure Canonico.
- 6 Debitor suspectus de fuga, & publicus tributorum exactor, obligatus ad publica rationcinia, gaudens immunitate.
- 7 Nemo ab Ecclesia extrahi potest, etiam si non sit reus, etiam si extrahatur ad duellandum, vel firmandam pacem, neque debet impediri exitus ab ipsa, positus custodibus ad euandanda scandala.
- 8 Violantes Ecclesie immunitatem de iure excommunicari debent.
- 9 Constitutio Gregoriana licet loquatur solum de exvhebentibus reus ibi (laicis reis) dispositio tamen poenalis extenditur ex identitate, & maiori ratione, quando alias sequeretur absurdum.
- 10 Quando duo casus aequiparantur in lege antiqua, lex noua loquens in vno locum habet in altero.
- 11 Constitutio poenalis quando continet fauorem Ecclesiarum, fit extensio ex identitate rationis.
- 12 In odiosis, & contra immunitatem Ecclesiasticam non est facienda extensio ex identitate, & maiori ratione, secus est in fauorabilibus.
- 13 Rei, qui non gaudent, c. m. in Bulla excipiuntur, exceptio non fit per particulam (tantum.)
- 14 Reorum appellatione veniunt etiam debitores, vt potest rei debitorum.

Respondetur immunitatem Ecclesie locum habere in causis ciuilibus (ita vt si debitor ad illam confugiat, securus ibi exsistat) quia talis immunitas iure ciuili concessa est, ex l. *presenti*, *Cod. de his, qui ad Eccles. confug.* & ex l. *ult. eodem tit.* (vbi dicitur, quod debitor ob ciuilia debita ad Ecclesiam confugiens, per se, vel per procuratorem in iudicio comparere possit, quod si id facere recuset, vel differat, possit Iudex post solennium edictorum citationem bona debitoris apprehendere, & ex iis petitoribus ad modum debiti satisfacere,) sed Ecclesia approbat leges ciuiles, quæ Ecclesiarum immunitati à se statuta non præiudicant, cap. *inter alia*, cap. *id. constitutum*, cap. *si quis contumax*, cap. *si quis inuentus*, cap. *frater*, sess. 25. cap. 20. *Tridentini*, & Constitutione Gregorij XIV. Ergo non solum à iure ciuili, sed etiam à Canonico hæc immunitas debitoribus concessa est.

Atque ita contra Iasonem in l. *vinum*, ff. *si certum petatur*,